

περιβάλλον

ΤΕΥΧΟΣ 3 - ΜΑΙΟΣ 2006

Από το ΔΟΝΤΙ

Νερό A la Carte!

Αφιέρωμα στο αγαθό που χάνουμε

12 – 21 Μαΐου 2006

«Ημέρες Περιβάλλοντος» στην Πάτρα

Στην Ελευσίνα, στον Κόζιακα και στα Αντικήθουρα

επίσημα πρακτικά

MONEY SHOW 2005

ΠΑΤΡΑΣ

As γνωριστούμε **ακόμη** καλύτερα!

Τα επίσημα πρακτικά του Money Show Πάτρας 2005
είναι πλέον διαθέσιμα **online**

στον ανανεωμένο δικτυακό τόπο του Πολυσυνεδρίου:

www.moneyshowpatras.gr

Οι εισηγήσεις των 100 και πλέον εισηγητών, οι απόψεις,
οι προτάσεις και τα συμπεράσματα των γόνιμων συζητήσεων

που κατεγράφησαν στη διάρκεια

των δεκάδων Συνεδριακών Εκδηλώσεων και

των διαλέξεων του Ελεύθερου Βήματος,

έρχονται με ένα **click** στην οθόνη σας!

Οι εκδόσεις ΤΟ ΔΟΝΤΙ
και το περιοδικό **περιβάλλον**

παρουσιάζουν...

ΗΜΕΡΕΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

στη

VESO
MARE

12 – 21 ΜΑΪΟΥ 2006

«Μεσόγειος, το κοινό μας σπίτι»

Έκθεση φωτογραφίας σε συνεργασία με το Δίκτυο «Μεσόγειος SOS»

ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΜΑΪΟΥ, 7.00 μ.μ. στην «Αίγλη»
Ημερίδα με θέμα «Νερό και Οικονομία»

Με τη συνεργασία του Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών

Εισηγητές:

Πέτρος Κουτσούκος, καθηγητής Τμήματος Χημικών Μηχανικών Πανεπιστημίου Πατρών

Νίκος Χρυσόγελος, πρόεδρος Δικτύου «Μεσόγειος SOS»

Κώστας Χριστοδούλου, πρόεδρος Οργανισμού Λιμένος Πατρών

Στάθης Παπαχριστόπουλος, πρόεδρος Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών - Τμήμα Δυτικής Ελλάδας

Παναγιώτης Πασαθεοδώροπουλος, πολιτικός μηχανικός

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 19 ΜΑΪΟΥ, 8.00 μ.μ. στην «Αίγλη»
Συζήτηση με θέμα «Πλατείας εγκώμιον»

Με τη συνεργασία του περιοδικού «Οικοτοπία» και της Ευώνυμου Οικολογικής Βιβλιοθήκης

Εισηγητές:

Σάκης Κουρουζίδης, Πρόεδρος Ευώνυμου Οικολογικής Βιβλιοθήκης

Γιάννης Σακιώτης, διδάκτωρ πολιτικής επιστήμης, περιβαλλοντολόγος

Γιάννης Σχίζας, Διευθυντής περιοδικού «Οικοτοπία»

Εύα Αθανασοπούλου, πολιτικός μηχανικός

Με την υποστήριξη της ΔΕΥΑΠ

Ο ανταρτοπόλεμος δε βοηθά

Το θέμα με την τοποθέτηση των ανεμογεννητριών στο όρος Παναχαϊκό που έχει προκύψει στην Πάτρα τους τελευταίους μήνες, παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον όχι μόνο για τη γενικότερη συζήτηση προστασίας και ανάδειξης του όρους, αλλά και γιατί οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων φανερώουν σοβαρές εγγενείς αδυναμίες. Η ιστορία αφορά την εγκατάσταση τριών πάρκων ανεμογεννητριών, στην οποία αντιδρούν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις. Τις αντιδράσεις σπασάτη —με αρκετή καθυστέρηση— και ο Δήμος Πατρέων που συνέστησε επιτροπή για να εξευρεθεί λύση. Το θέμα παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, καθώς είναι από τις πρώτες φορές που περιβαλλοντικές οργανώσεις αντιδρούν σε μια επένδυση που θεωρείται είναι φιλοπεριβαλλοντική. Έτσι η κοινωνία, τα μέσα ενημέρωσης και εντέλει ο Δήμος που —όπως οι περισσότεροι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης— δε φημίζονται για την οξυδέρκειά τους, βλέπουν τους ίδιους ανθρώπους που μάχονται για τη χρήση ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, να αντιπαλεύονται μια επένδυση που αφορά ακριβώς μια τέτοια μορφή ενέργειας.

Φυσικά το θέμα δεν είναι τόσο απλό. Η άναρχη τοποθέτηση των αιολικών πάρκων, σε συνδυασμό με το ανύπαρκτο μέχρι τώρα σχέδιο ορθολογικής αξιοποίησης του Παναχαϊκού, δημιουργεί δικαιολογημένες αντιδράσεις από αυτούς που βλέπουν το βουνό ως μια περιοχική ήπια ανάπτυξης και προσέλκυσης οικολογικού τουρισμού, καθώς και από τους επιστήμονες που ανησυχούν για τη διάσωση των σπάνιων ειδών χλωρίδας και πανίδας.

Ο «ανταρτοπόλεμος» με αφορμή ένα συγκεκριμένο θέμα δε βοηθά. Αν αρνηθούμε να εκπονήσουμε τώρα ένα συνολικό πλάνο για το Παναχαϊκό, τότε απλώς θα αποδείξουμε για μια ακόμα φορά ότι σοβαρή συζήτηση αρχών ανάμεσα στην Πολιτεία, τους επιστήμονες, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και τον επιχειρηματικό κόσμο, είναι ακόμα αδύνατη.

Ανδρέας Γ. Τσιλίρας

ΥΓ. Το κύριο θέμα του περιοδικού σε αυτό το —τρίτο— τεύχος είναι το νερό. Αυτό θα είναι και το θέμα των εκδηλώσεων που διοργανώνουμε στην Πάτρα από 12 - 21 Μαΐου με τίτλο «Ημέρες Περιβάλλοντος» και τις οποίες περιγράφουμε αναλυτικά σε επόμενες σελίδες. Είναι η πρώτη φορά που επιχειρούμε κάτι παρόμοιο κι ελπίζουμε να καταφέρουμε —με τη βοήθειά σας— να μας γίνει συνήθεια. Σας περιμένουμε!

6

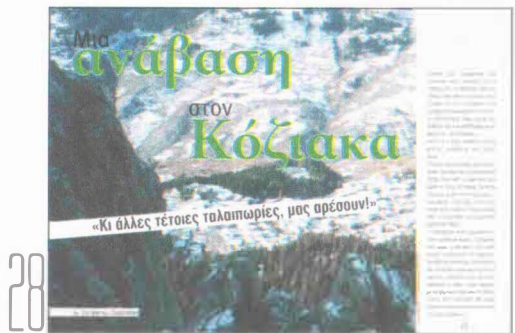
12

16

26

28

34

48

56

Η πρόσφατη δεκαήμερη απεργία των εργαζόμενων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης είναι σίγουρο ότι δε θα γινόταν σε όλη αυτή την έκταση, αν οι εργαζόμενοι δεν είχαν το «όπλο» των σκουπιδιών στους κεντρικούς δρόμους των ελληνικών πόλεων.

Οι τόννοι των σκουπιδιών, τα βουνό που δημιουργήθηκαν και τα προβλήματα στη δημόσια υγεία που απειλήθηκαν είναι ασφαλώς η μία όψη του προβλήματος που εξυπηρέτησε και τους απεργούς και την Πολιτεία, αφού και οι δύο πλευρές χρησιμοποιούν σε τέτοιες περιπτώσεις τα βουνά των σκουπιδιών ως εκατέρωθεν μέσο πίεσης.

Όμως η άλλη όψη που αποκαλύπτεται κάθε φορά που υπάρχει μια απεργία, η οποία καταλήγει στους όγκους των σκουπιδιών, είναι η υπευθυνότητα των πολιτών απέναντι σε όλο αυτό το χάος που δημιουργείται.

Όλοι διαμαρτύρονται για την κατάσταση που διαμορφώνεται στους δρόμους, όμως ουδείς διανοείται να κάνει κάτι για να μειώσει προσωρινά το χάος. Έτσι την ίδια στιγμή που όλοι αντικρίζουν προβληματισμένοι τους όγκους των σκουπιδιών στις μεγάλες πόλεις, δεν έχουν κανένα πρόβλημα -οι περισσότεροι- να προαθέτουν κάθε βράδυ και τις δικές τους σακούλες, ώστε τουλάχιστον το σπίτι τους να είναι καθαρό.

Αντίστοιχη η συμπεριφορά και από αρκετούς καταστηματαρχες. Πετούν κανονικά τα χαρτοκιβώτια και τα σκουπίδια της ημέρας, ενώ ακόμα και πολλά καταστήματα μουσικής εστίασης αρνούνται ακόμα και να καθαρίσουν τα πεζοδρόμια ανάμεσα στα τραπέζια των πελατών τους. Στην Πάτρα μάλιστα κάποιος βρήκε την ευκαιρία να προαθέσει στους τόνους των σκουπιδιών και μερικά από τα άχρηστα έπιπλα που είχε για απόσυρση!

Πολύ σωστά επισήμοναν εν μέσω απεργίας οι «Πολίτες εν δράσει», η μη κυβερνητική οργάνωση της Πάτρας, ότι όλοι οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Στην

ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

Το πιο τρανταχτό παράδειγμα συλλογικής ευθύνης

ανακοίνωσή τους, εξηγούσαν, ανάμεσα σε άλλα:

«Όλοι οι πολίτες οφείλουν με δεδομένη την κατάσταση να σέβονται πρώτα τους εαυτούς τους και κατόπιν τους συμπολίτες τους. Ο καθένας από τη μεριά του ως τηρήσει μια στάση η οποία τουλάχιστον δεν επιδεινώνει την υπάρχουσα κατάσταση. Πιο συγκεκριμένα:

-Οι επαγγελματίες ως τοποθετούν τα άχρηστα χαρτοκιβώτια και τις άλλες συσκευασίες δεμένα στους κάδους ανασκύκλωσης για να πιάνουν όσο το δυνατόν λιγότερο χώρο και ως μην τα τοποθετούν «μακριά από τη βιτρίνα τους, όπως και όπου λάχει».

-Οι κάτοικοι ως στηρίξουν ουσιαστικά την ανακύκλωση. Ας διαχωρίζουν τα σκουπίδια τους σε ανακυκλώσιμα και μη. Ο Δήμος έχει ήδη μοιράσει ειδικές σακούλες και έχει βάλει κάδους σε πολλά σημεία της πόλης.

-Ας τοποθετούν στους μπλε κάδους ΜΟΝΟ σκουπίδια που ανακυκλώνονται (χαρτιά, συσκευασίες από αλουμίνιο, γυαλί, πλαστικό).

-Ας βάζουν μερικά από τα υπολείμματα τροφών μέσα σε σακούλες στην κατάψυξη.

-Εφόσον έχουν μεγάλο μπαλκόνι ή αυλή ας τα βάλουν σε μεγάλες σακούλες και ας τα κλείσουν καλά για να μην μυρίζουν και για να μην σκίζονται όπως όταν τα βάζουμε στα πεζοδρόμια.

-Ας μη βγάλουν όταν η κατάσταση είναι σοφιστική στους δρόμους όσα ογκώδη αντικείμενα τους περισεύουν. Ξαφνικά όλοι άλλαξαν στρώματα, αγόρασαν καινούρια έπιπλα και τηλεοράσεις και έκαναν ανακαίνιση στα σπίτια τους».

Τα σκουπίδια είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα συλλογικής ευθύνης και σπόδεξης πολιτισμένης συμπεριφοράς. Κι όσο κι αν ακούγεται ηθικοπλαστικό, μόνο αυτοί που νιώθουν απόλυτα εντάξει απέναντι στους υπόλοιπους, έχουν δικαίωμα να διαμαρτύρονται όταν κάποιο σοβαρό πρόβλημα δημιουργείται.

**ΗΜΕΡΕΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

Από 12 - 21 Μαΐου

στη **VESO**
MARE

γιορτάζουμε

και ανησυχούμε

για το περιβάλλον

Οι εκδόσεις ΤΟ ΔΟΝΤΙ και το περιοδικό ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ διοργανώνουν για πρώτη φορά φέτος στον πολυχώρο Veso Mare τις «Ημέρες Περιβάλλοντος» με τη συνεργασία του Δικτύου «Μεσόγειος SOS». Πρόκειται για ένα δεκαήμερο εκδηλώσεων που θα διαρκέσει από 12 – 21 Μαΐου και θα περιλαμβάνει εκπαιδευτικές, επιστημονικές και πολιτιστικές δραστηριότητες γύρω από το περιβάλλον.

Στη φετινή πρώτη προσπάθεια το κεντρικό θέμα θα είναι το νερό, με αφορμή του Έτος Νερού που γιορτάζεται φέτος σε όλο τον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό θα διοργανωθούν δύο ημερίδες, μία έκθεση φωτογραφίας, προβολές ντοκιμαντέρ, καθώς και σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ενώ θα παρουσιαστεί και το τρίτο τεύχος του περιοδικού «περιβάλλον», που κυκλοφορεί από το ΔΟΝΤΙ.

Οι «Ημέρες περιβάλλοντος» θα διοργανωθούν με την υποστήριξη της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Πάτρας (ΔΕΥΑΠ).

Έκθεση φωτογραφίας σε συνεργασία με τη «Μεσόγειος SOS»

Η έκθεση Φωτογραφίας «Μεσόγειος, το κοινό μας σπίτι» προτείνεται να φιλοξενηθεί στον εκθεσιακό χώρο της «Veso Mare» το διάστημα 12 - 21 Μαΐου. Η έκθεση αποτελείται από περίπου 120 φωτογραφίες, μιλάει για την Μεσόγειο που αντιστέκεται αλλά και για τον πλούτο που χάνεται μπροστά στα μάτια μας, για τους Κατοίκους της (ανθρώπους, ζώα, φυτά), για τη Συνύπαρξη περιβάλλοντος - κοινωνίας αλλά και των διαφόρων πολιτισμών μεταξύ τους, για την Ακτή, τη Γη, το Νερό αλλά και για τις Απειλές.

Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης της έκθεσης, ειδικοί συνεργάτες του Δικτύου «Μεσόγειος SOS» θα ξεναγούν τους επισκέπτες και τους μαθητές της περιοχής. Για τα σχολεία της περιοχής μπορούν να κανονιστούν ειδικές ημίωρες ξεναγήσεις ανά τάξη, μετά από συνεννόηση με κάθε σχολείο. Η έκθεση δημιουργήθηκε από το Δίκτυο «Μεσόγειος SOS» στο πλαίσιο της Διεθνούς Συνάντησης Νέων «Μεσόγειος, το κοινό μας σπίτι», που διοργανώθηκε με πρωτοβουλία του, το καλοκαίρι του 1999, με την υποστήριξη της Ε.Ε. - Πρόγραμμα «Νεολαία για την Ευρώπη» και της Γ.Γ.Α.Ε.

Ημερίδα «Νερό και οικονομία»

Τη Δευτέρα 15 Μαΐου στις 7 το απόγευμα στην αίθουσα «Αίγλη» του συγκροτήματος της Veso Mare θα διοργανωθεί επιστημονική ημερίδα με θέμα «Νερό και οικονομία». Η ημερίδα θα διοργανωθεί με τη συνεργασία του Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών και της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Πάτρας.

Στην ημερίδα θα μιλήσουν οι:

- Στάθης Παποχριστόπουλος, πρόεδρος Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών - Τμήμα Δυτικής Ελλάδας
- Πέτρος Κουτούκος, καθηγητής Τμήματος Χημικών Μηχανικών Πανεπιστημίου Πατρών
- Κώστας Χριστοδούλου, πρόεδρος Οργανισμού Λιμένος Πατρών
- Νίκος Χρυσόγερος, πρόεδρος Δικτύου «Μεσόγειος SOS»
- Παναγιώτης Παποθεοδώροπουλος, μηχανικός Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Πάτρας

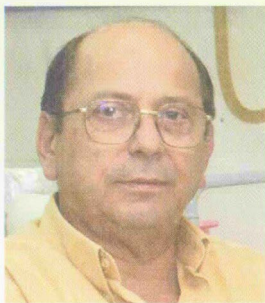
Ημερίδα «Πλατείας εγκώμιον»

Την Παρασκευή 19 Μαΐου στις 8 το βράδυ στην αίθουσα «Αίγλη» του συγκροτήματος της Veso Mare θα διοργανωθεί εκδήλωση - συζήτηση με θέμα την ελληνικά πλατεία, την ιστορία της και την ταυτότητα που έχει αποκτήσει σήμερα. Η ημερίδα θα διοργανωθεί με τη συνεργασία του περιοδικού «Οικοτοπία» και της Ευώνυμου Οικολογικής Βιβλιοθήκης, στο πλαίσιο κύκλου εκδηλώσεων με το ίδιο θέμα που θα οργανωθούν σε Πάτρα, Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με στόχο την κυκλοφορίας μιας ειδικής έκδοσης με το ίδιο θέμα.

Στην ημερίδα έχουν μέχρι τώρα επιβεβαιώσει την παρουσία τους οι:

- Σάκης Κουρουζίδης, Διευθυντής της Ευώνυμου Οικολογικής Βιβλιοθήκης
- Εύα Αθανασοπούλου, πολιτικός μηχανικός
- Γιάννης Σχίζας, διευθυντής περιοδικού «Οικοτοπία»

Μια πρόκληση για το περιβάλλον

του Κωνσταντίνου Πούλου, Καθηγητή Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Πατρών

Η Πράσινη Χημεία (Green Chemistry) είναι μια νέα φιλοσοφία της Χημείας με βασική αρχή την πρόληψη της ρύπανσης του περιβάλλοντος : «Είναι καλύτερο να προλαμβάνουμε τη δημιουργία αποβλήτων και τοξικών ουσιών παρά να τα αντιμετωπίσουμε μετά την δημιουργία τους με διάφορες κατέργασίες».

Η Πράσινη Χημεία (Green Chemistry) εμφανίστηκε δυναμικά στον επιστημονικό χώρο στις αρχές της τελευταίας δεκαετίας του 20ου αιώνα. Ονομάζεται και Βιώσιμη Χημεία (Sustainable Chemistry) έχει όμως επικρατήσει ο όρος Πράσινη Χημεία που πρωτοεισήχθηκε από τον Paul Anastas και ο οποίος έχει δώσει τον παρακάτω ορισμό. «Πράσινη Χημεία είναι η χρησιμοποίηση ενός συνόλου αρχών με την εφαρμογή των οποίων μειώνεται ή εξαλείφεται η χρήση ή η δημιουργία επικίνδυνων ουσιών στις διεργασίες σχεδιασμού, παραγωγής και εφαρμογής των χημικών προϊόντων».

Στόχοι της Πράσινης Χημείας είναι η μείωση επικίνδυνων ουσιών που σχετίζονται με προϊόντα και διεργασίες που είναι απαραίτητα όχι μόνο για την διατήρηση της Ποιότητας Ζωής που έχει πετύχει η κοινωνία μας μέσω της Χημείας αλλά και η περαιτέρω προώθηση των τεχνολογικών επιτευγμάτων της Χημείας κατά τρόπο Βιώσιμο.

Η υλοποίηση των στόχων της Πράσινης Χημείας επιτυγχάνεται : α) Με την υιοθέτηση και εφαρμογή των 12 Αρχών της Πράσινης Χημείας στην έρευνα και β) Με την Διεπιστημονικότητα, διότι η Πράσινη Χημεία δημιουργεί καινοτομίες τις οποίες η Πράσινη Χημική Τεχνολογία τις μετατρέπει σε έξυπνες λύσεις τις οποίες υιοθετεί η βιομηχανία για την παραγωγή χημικών προϊόντων με Καθαρή Τεχνολογία, που σημαίνει μείωση της ρύπανσης, αύξηση της ασφάλειας και αποδοχή από την κοινωνία.

Βασικό ερώτημα είναι, γιατί η Πράσινη Χημεία εμφανίζεται τώρα ενώ οι επιδράσεις στο περιβάλλον και στον άνθρωπο από την παραγωγή και χρήση των χημικών προϊόντων είναι γνωστές εδώ και πολλά χρόνια; Βασικοί λόγοι που απαντούν στο παραπάνω ερώτημα είναι :

- Σήμερα οι χημικοί έχουν την γνώση να σχεδιάζουν χημικές ενώσεις και χημικές παραγωγικές διεργασίες οι οποίες είναι λίγο ή καθόλου επικίνδυνες στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, ως αποτέλεσμα της συνεχώς αυξανόμενης ικανότητας των χημικών να διαχωρίζουν εκλεκτικά και επιτυχώς τις χημικές ενώσεις σε μοριακό επίπεδο και να δημιουργούν τις κατάλληλες μη-τοξικές ενώσεις που χρειαζόμαστε.
- Γνωρίζουν και διαχειρίζονται την τοξικότητα ως αποτέλεσμα της νέας γνώσης για το τι είναι επικίνδυνο και τι ακίνδυνο.
- Το συνεχώς αυξανόμενο υψηλό κόστος της χρήσης και διάθεσης επικίνδυνων ουσιών.

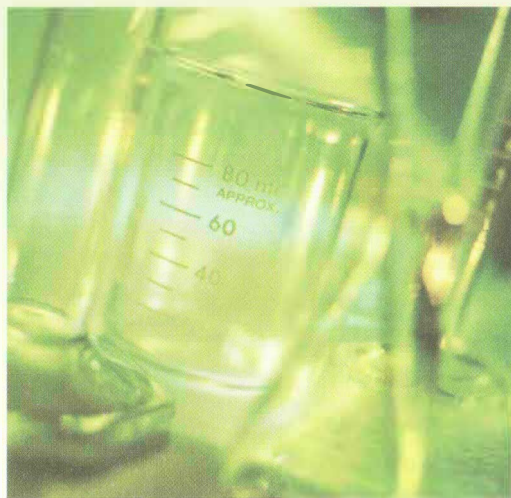
Τα επιτεύγματα της Πράσινης Χημείας ήδη εφαρμόζονται στην πράξη. Η χημική βιομηχανία έχει αρχίσει να υιοθετεί την Πράσινη η Χημεία και την Πράσινη Χημική Τεχνολογία διότι είναι μια αναγκαιότητα για Βιώσιμη Ανάπτυξη. Τα κίνητρα τα οποία δίνει η Πράσινη Χημεία και τα οποία είναι ελκυστικά για την βιομηχανία είναι : Μείωση των αποβλήτων, μη-τοξικά παραπροϊόντα, μείωση του κόστους. Εκτός από την υιοθέτηση της Πράσινης Χημείας από την Βιομηχανία απαιτείται η ενεργός συμμετοχή της Πολιτείας με την χάραξη πολιτικής στην έρευνα στον τομέα της Πράσινης Χημείας και της Πράσινης Χημικής Τεχνολογίας η οποία θα οδηγήσει και στην ανάλογη χρηματοδότηση των παραπάνω τομέων.

Η Πράσινη Χημεία στην πράξη - Βιομηχανικές εφαρμογές

Ο μέσος όρος ζωής του ανθρώπου στις αρχές του 20ου αιώνα ήταν 45έτη. Σήμερα ο μέσος όρος ζωής είναι 80 έτη, ένα γεγονός στο οποίο η συμβολή της χημείας είναι τεράστια, συμμετέχοντας με το σχεδιασμό και τη σύνθεση φαρμάκων. Η βιομηχανία των φαρμάκων μπορεί να θεωρηθεί από τις πλέον ρυπογόνες καθώς για κάθε χιλιόγραμμο παραγόμενου φαρμάκου παράγονται από 50 - 250 χιλιόγραμμα αποβλήτων. Έτσι η Πράσινη Χημεία ήταν και είναι μια πρόκληση για τη φαρμακοβιομηχανία. Το 1992 η BHC παρασκευάζει το Ibuprofen (Advil, Nurofen κ.ά.) με βάση τις αρχές της Πράσινης Χημείας μειώνοντας τα απόβλητα κατά 94% σε σχέση με τη προηγούμενη μέθοδο παραγωγής από την εταιρία BOOTS. Το φάρμακο για την κατάθλιψη Setraline (Zoloft της Pfizer), επανοσχεδιάζοντας τη σύνθεσή του σύμφωνα με τις αρχές της Πράσινης Χημείας, παράγεται με εξοικονόμηση 140 τόνων/έτος TiCl_4 , 150 τόνων/έτος διαλύματος 50% υδροξειδίου του νατρίου και ταυτόχρονα μειώνονται τα απόβλητα διαλύματος 35% υδροχλωρικού οξέος κατά 150 τόνους/έτος και του οξειδίου του τιτανίου κατά 440 τόνους/έτος. Επίσης με βάση τις αρχές της Πράσινης Χημείας παράγονται επίσης το Cytone της Roche Colorado Co, η ταξόλη (taxol) της Bristol-Myers Squibb Co κ.α.

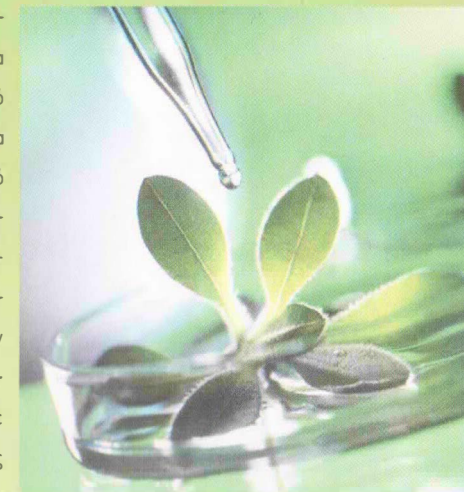
Οι διαλύτες που είναι το βασικό συστατικό μιας χημικής αντίδρασης, χρησιμοποιούνται σε πολλή μεγάλη αναλογία σε σχέση με τα αντιδρώντα, σε όλα τα στάδια της παραγωγής και μετά το πέρας της αντίδρασης απομακρύνονται και αποτελούν τον κύριο όγκο των αποβλήτων τα οποία συνήθως είναι τοξικά. Η Πράσινη Χημεία προτείνει και χρησιμοποιεί «Αντιδράσεις χωρίς διαλύτη ή διαλύτες που είναι μη-τοξικοί και επαναχρησιμοποιούνται όπως το νερό, υπερκρίσιμοι διαλύτες, ιοντικοί διαλύτες κ.ά». Για παράδειγμα, οι ηπτικοί οργανικοί διαλύτες (VOC), κλωριωμένοι διαλύτες, CFC, HCFC αντικαθίστανται από το «υπερκρίσιμο διοξείδιο του άνθρακα», το οποίο ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται, σε εφαρμογές όπως το οικολογικό στεγνό καθάρισμα, καθαρισμός μετάλλων, καθαριστικό στη βιομηχανία ημιαγωγών, στην εκχύλιση φυσικών προϊόντων (καφές χωρίς καφεΐνη, μπαχαρικά και γενικά παραλαβή φυσικών προϊόντων), διογκωτικό του πολυαυτορλίου, χρωματογραφία στήλης για λήψη φαρμάκων υψηλής καθαρότητας στη φαρμακοβιομηχανία. Η Πράσινη Χημεία προτείνει και αντικαθιστά στοιχειομετρικές αντιδράσεις με καταλυτικές, με αποτέλεσμα

τη μείωση των αποβλήτων και τη μη χρήση ενδιάμεσων τοξικών αντιδραστήριων. Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε την καταλυτική καύση του φυσικού αερίου η οποία παράγει οξείδια του αζώτου λιγότερα από 1ppm (όριο 10ppm) ενώ η μη καταλυτική καύση παράγει 150-250ppm. Η υδροκινόνη (καλλυντικά, φωτογραφία, αντιοξειδωτικό) με ετήσια παραγωγή 50.000 τόνων παρασκευάζεται σε ένα στάδιο με καταλύτη ζεόλιθο και ένα πράσινο οξειδωτικό, το υπεροξειδίο του υδρογόνου και τα απόβλητα μειώνονται κατά 96%, το κουμένιο (Mobil) που παράγεται με καταλύτη ζεόλιθο, 4-ADPA αντιοξειδωτικό/αντιοζονολυτικό των ελαστικών και άλλοι. καταλύτες μετατροπής των

αερίων καύσης των αυτοκινήτων. Η Πράσινη Χημεία προωθεί την χρήση ανανεώσιμων πρώτων υλών (βιομάζα), για την παραγωγή βιοκαυσίμων και βιοσιθάνολης, το αόιπικό οξύ (βασική πρώτη ύλη για πλαστικά και νάυλον με ετήσια παραγωγή 5.000.000 τόνους) παράγεται με βιοκατάλυση από τη γλυκόζη της βιομάζας, το βιοσποικοδομήσιμο πολυμερές NatureWorks™ της Cargil Dow παράγεται από το καλαμπόκι. Η Πράσινη Χημεία εξοικονομεί ενέργεια με επανασχεδιασμό αντιδράσεων, με την ανάπτυξη κατάλληλων υλικών για φωτοβολταϊκά στοιχεία που μειώνουν το κόστος της μετατροπής ηλιακής ενέργειας σε ηλεκτρική, με την ανάπτυξη κατάλληλων πολυμερών για τις μεμβράνες κελιών υδρογόνου. Η Πράσινη Χημεία παίζει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην προώθηση της Βιώσιμης Γεωργίας με την ανάπτυξη φυτοφαρμάκων που όδουν μόνο στον οργανισμό-στόχο, αποικοδομούνται σε μη τοξικά προϊόντα, δεν βιοσυσσωρεύονται και χρησιμοποιούνται σε ελάχιστες ποσότητες σε σχέση με τα συμβατικά φυτοφάρμακα. Τέτοια παραδείγματα είναι : το SpinosaD της Dow, το CONFIRM και το MACH2 της Rohm and Haas κ.α.

Η υιοθέτηση και εφαρμογή της Πράσινης Χημείας στην παραγωγή δεν είναι προνόμιο των μεγάλων βιομηχανιών αλλά και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες είναι παρά πολλές και κάθε χρόνο βραβεύονται για τα επιτεύγματά τους τόσο στις ΗΠΑ όσο και στην Αγγλία.

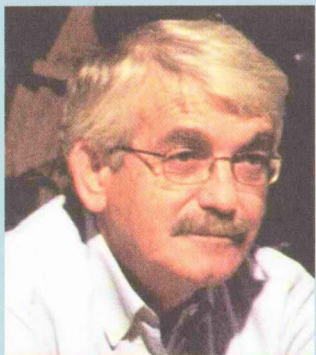
Βιβλιογραφία

1. P.T. Anastas and J.C.Warner, Green Chemistry : Theory and Practice, Oxford University Press 1998.
2. P.T. Anastas, and T. Williamson, Green Chemistry, Oxford University Press, 1998.
3. P.T. Anastas, T. Williamson, D. Hjerensen and J.J. Breen, Environmental Science and Technology, 1999, 33(5), 116A-119B.
4. P. Tundo and P.T. Anastas, Green Chemistry, Oxford University Press, 2000.
5. A.S. Matlack, Introduction to Green Chemistry, Marcel De, 2001.
6. J. H. Clark, Handbook of Green Chemistry and Technology, Blackwell science inc., 2002.
7. M. Lancaster, Green Chemistry : an introductory text, The Royal society of Chemistry/Springer Vlg UK, 2002.
8. M. Eissen, J.O.Metger, E. Schmidt and U. Scheidewind, Angew. Chem Int. ED. 2002, 41, 414-436.
9. P.T. Anastas and M.M. Kirchoff, Acc. Chem. Res., 2002, 35, 686-694.
10. J.M. DeSimone, Science, 2002, 297, 799-803.
11. R.A. Cross and B. Karla, Science, 2002, 297, 803-807.
12. M. Poliakov, J.M. Fitzpatrick, T.R. Farren and P.T. Anastas, Science, 2002, 297, 807-810.

Η ΕΛΕΥΣΙΝΑ μπορεί να γίνει υπόδειγμα βιώσιμης ανάπτυξης

Συνέντευξη στην
Εύη Γκοισοπούλου

Φωτογραφίες:
Νίκος Σταμνάς

Γιώργος Αμπατζόγλου
Δήμαρχος Ελευσίνας

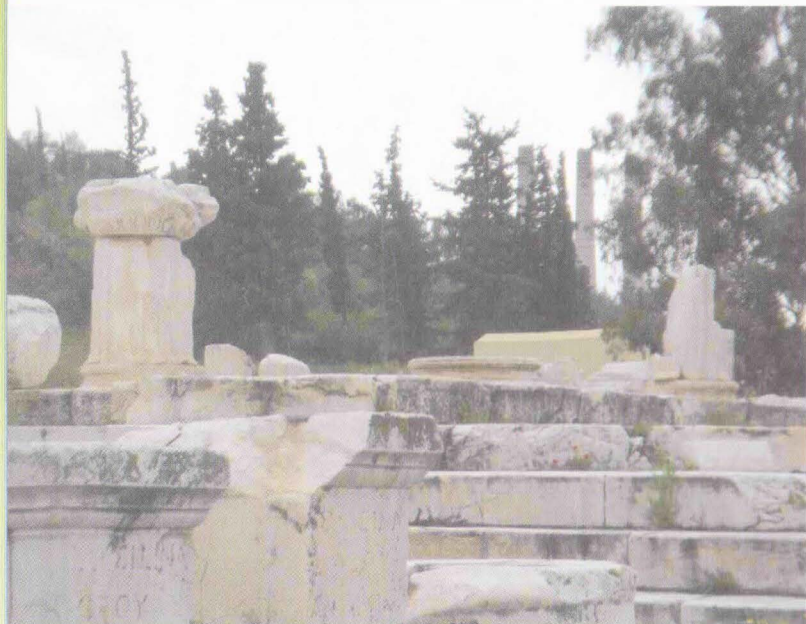
Ελευσίνα. Μια πόλη με δύο αντιφατικό πρόσωπα. Η Ελευσίνα του χθες, του αρχαιοελληνικού μεγαλείου, του μυατρικού και του μύθου, με τη φοβερή γοητεία και την τεράστια πολιτιστική συνεισφορά. Και η Ελευσίνα του σήμερα, πόλη της ρύπανσης και της υποβόθμιας, με σοβαρά κοινωνικά προβλήματα, απωθητικός προορισμός για τους τουρίστες. Σε κάθε περίπτωση, πόλη «υπερβολική». Χρόνιο το αίτημα, όχι μόνο των κατοίκων της αλλά όλων μας, να συμβιβάσει τις δύο εκδόχές της. Να παντρέψει την οικονομική ανάπτυξη με το σεβασμό στη Φύση —κυρίαρχη ιδέα στη μυθολογία της— και στα πολιτιστικά μνημεία της/ μας. Επιτακτική πλέον η ανάγκη αναβάθμισης και περιβαλλοντικής ανάκαμψης της πόλης και του Θριάσιου Πεδίου γενικότερα.

Αναζητήσαμε απαντήσεις στο ερώτημα «Τι γίνεται σήμερα με την Ελευσίνα;» και απευθυνθήκαμε στο δήμαρχο Γιώργο Αμπατζόγλου, που έχει αναλάβει το νηπία από το 2002. Χημικός Μηχανικός ο ίδιος, με έντονη επιστημονική (στο ΕΜΠ), πολιτική και κοινωνική δράση σε θέματα περιβάλλοντος, δέχτηκε με μεγάλη προθυμία να μας παρουσιάσει την σημερινή εικόνα της πόλης καθώς και τα σχέδια για την επίλυση των χρόνιων προβλημάτων που μαστίζουν την περιοχή και κατ' επέκταση τη χώρα μας.

Η Ελευσίνα και γενικά το Θριάσιο Πεδίο είναι από τις πιο επιβαρυνμένες περιβαλλοντικά περιοχές της Ελλάδας, λόγω της ανεξέλεγκτης βιομηχανικής και βιοτεχνικής ανάπτυξης. Ποια είναι η στάση του Δήμου απέναντι στο δίλημμα «Βιομηχανίες ή Ανεργία» και ποιες οι παρεμβάσεις του;

Το δίλημμα αυτό το αντιμετωπίσαμε για πρώτη φορά μετά την δικτατορία, όταν η ασύδοτη ρύπανση γνώριζε πρωτοφανή άνθηση στην περιοχή μας. Σήμερα όλοι αποδέχονται ότι η προστασία του περιβάλλοντος όχι μόνο δεν είναι αντίθετη στην ανάπτυξη αλλά αποτελεί στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης με παράλληλη δημιουργία και νέων θέσεων εργασίας. Η κοινωνική πίεση και οι νομοθετικοί περιορισμοί υποχρέωσαν τις βιομηχανίες να λάβουν μέτρα περιορισμού της ρύπανσης. Ο Δήμος αντιπάλεψε το εκβιαστικό δίλημμα «ανεργία ή περιβάλλον»

με δημόσιες συζητήσεις και υποχρέωσε τις βιομηχανίες να σταματήσουν να το χρησιμοποιούν. Ο ίδιος ο Δήμος με την ανακύκλωση των αστικών αποβλήτων που προωθεί έχει δημιουργήσει 20 νέες θέσεις εργασίας.

Οι κάτοικοι συμμετέχουν στην καταπολέμηση των περιβαλλοντικών προβλημάτων μέσω ουλλόγων ή ασκώντας πιέσεις στον Δήμο και σε ποιο βαθμό;

Η Ελευσίνα έχει μακρά παράδοση αγώνων ενάντια στη βιομηχανική ρύπανση. Σήμερα που η κατάσταση έχει βελτιωθεί, οι κάτοικοι αναπτύσσουν πρωτοβουλίες σε επίπεδο γειτονιάς και διεκδικούν την επίλυση κυρίως τοπικών προβλημάτων. Οι παρεμβάσεις αυτές είναι σημαντικές γιατί η Ελευσίνα παραδοσιακά έχει βιομηχανικές και βιοτεχνικές περιοχές σε επαφή ή μέσα στην περιοχή κατοικίας. Έτσι, η αλλαγή των χρήσεων γης και οι πιέσεις ώστε να μειωθούν οι οκλήσεις από τις δραστηριότητες αυτές, αποτελεί στοιχείο της καθημερινής ζωής της πόλης και απαιτεί συνεργασία Δήμου και πολιτών.

Η Ελευσίνα είναι μια περιοχή που πλημμυρίζει πολύ συχνά στο ύψος της Εθνικής οδού. Τι προβλέπεται να γίνει

στο άμεσο μέλλον έτσι ώστε να μην κόβεται η χώρα στα δύο «με την πρώτη βροχούλα»;

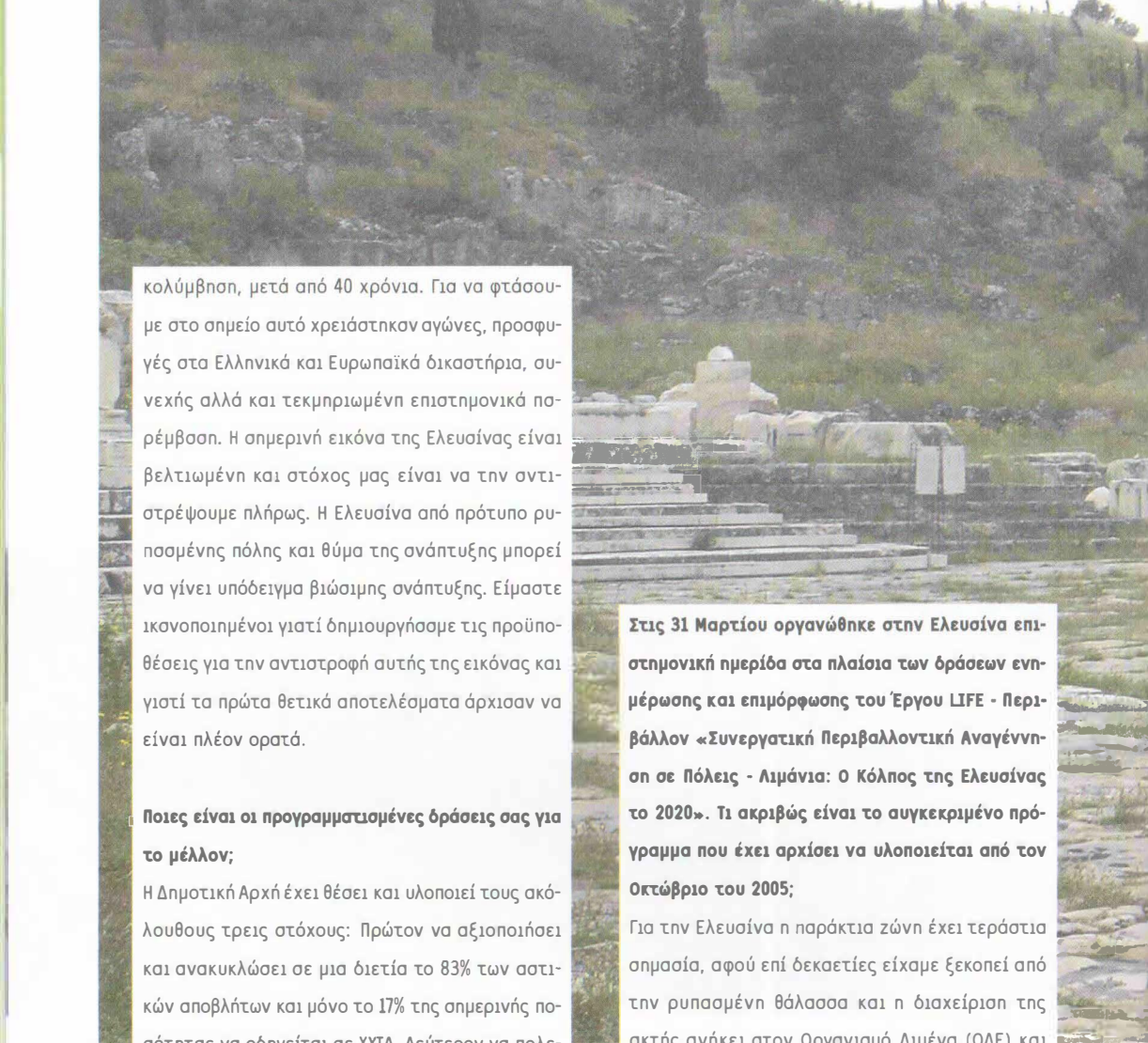
Οι κυβερνήσεις πάντοτε έβλεπαν την περιοχή της Ελευσίνας σαν χώρο εκτόνωσης της πρωτεύουσας από τις ενοχλητικές δραστηριότητες, ενώ ουδέποτε δημιούργησαν έργα υποδομής για την υποδοχή τους. Αποτέλεσμα αυτής της άναρχης μετεγκατάστασης είναι η καταπάτηση ρεμάτων τα οποία επί δεκαετίες δεν διευθετήθηκαν. Σήμερα παρουσιάζεται το φαινόμενο με κάθε νεροποντή να κλείνει το εθνικό δίκτυο 20 χιλιόμετρα από την Ομόνοια. Το ΥΠΕΧΩΔΕ αποφάσισε να κάνει τρία έργα στους τρεις χείμαρρους ώστε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Αισιοδοξούμε από τα σχέδια που μας έδωσαν οι εργολάβοι, γιατί το ΥΠΕΧΩΔΕ μας αγνόησε, ότι επιτέλους το πρόβλημα θα λυθεί μέχρι τον ερχόμενο χειμώνα.

Ποια περιβαλλοντικά προβλήματα αναφορικά με το νερό στην Ελευσίνα και γενικότερα στο Θριάσιο Πεδίο κληθήκατε να αντιμετωπίσετε ως Δημοτική αρχή και ποια τα αίτια των προβλημάτων αυτών;

Στην περιοχή της Ελευσίνας υπάρχει σοβαρό πρόβλημα ρύπανσης του υδροφόρου ορίζοντα και της θάλασσας από τις βιομηχανικές δραστηριότητες και σε μικρότερο βαθμό από τις γεωργικές καλλιέργειες. Αντλούνται κάθε χρόνο 10 εκατ. κυβικά μέτρα για άρδευση στη γεωργία και 2 εκατ. κυβικά μέτρα για τη βιομηχανία. Η υπεράντληση αυτή έχει οδηγήσει σε έντονη υφαλμύρωση του υπόγειου νερού και σε ρύπανσή του είτε από τα φυτοφάρμακα και τα βιομηχανικά απόβλητα, είτε από τους βόθρους, αφού δεν έχουμε σύστημα αποχέτευσης. Η ρύπανση της θάλασσας μειώθηκε και εμφανίστηκε ζωή στον Κόλπο της Ελευσίνας γιατί μειώθηκε ο όγκος και το ρυπαντικό φορτίο των βιομηχανικών αποβλήτων. Σημαντική συμβολή είχε επίσης και ο βιολογικός καθαρισμός της Ψυτάλλειας, έστω και αν λειτουργεί ημιτελώς.

Ποια είναι η σημερινή εικόνα της πόλης μετά από τέσσερα χρόνια θητείας σας στο Δήμο. Είστε ικανοποιημένος από τα μέχρι τώρα αποτελέσματα;

Τα τρία τελευταία χρόνια σημαντικό τμήμα του Κόλπου της Ελευσίνας χαρακτηρίζεται ως κατάλληλο για

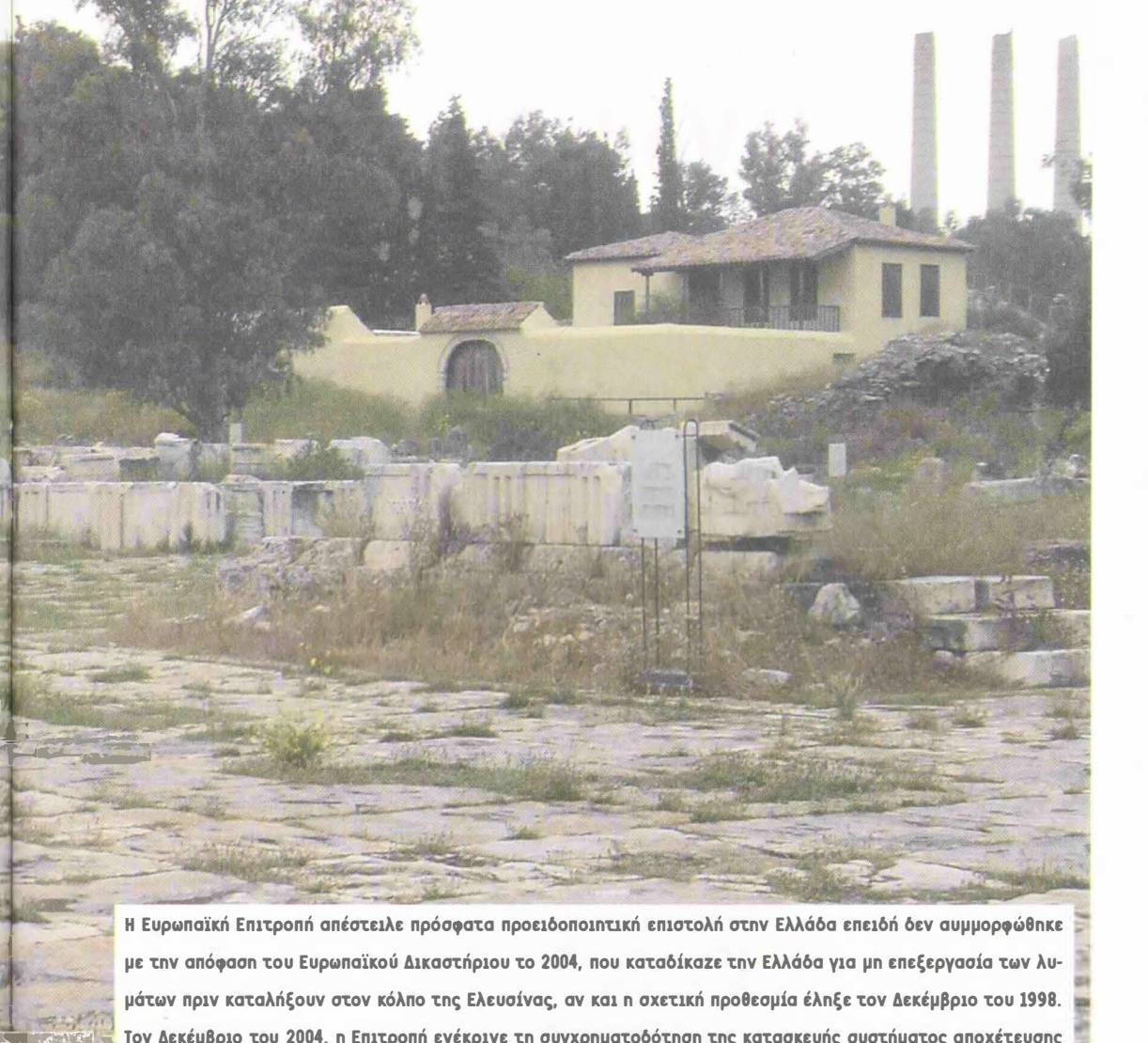

κολύμβηση, μετά από 40 χρόνια. Για να φτάσουμε στο σημείο αυτό χρειάστηκαν αγώνες, προσφυγές στα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά δικαστήρια, συνεκής αλλά και τεκμηριωμένη επιστημονικά παρέμβαση. Η σημερινή εικόνα της Ελευσίνας είναι βελτιωμένη και στόχος μας είναι να την αντιστρέψουμε πλήρως. Η Ελευσίνα από πρότυπο ρυπαρής πόλης και θύμα της ανάπτυξης μπορεί να γίνει υπόδειγμα βιώσιμης ανάπτυξης. Είμαστε ικανοποιημένοι γιατί δημιουργήσαμε τις προϋποθέσεις για την αντιστροφή αυτής της εικόνας και γιατί τα πρώτα θετικά αποτελέσματα άρχισαν να είναι πλέον ορατά.

Ποιες είναι οι προγραμματισμένες δράσεις σας για το μέλλον;

Η Δημοτική Αρχή έχει θέσει και υλοποιεί τους ακόλουθους τρεις στόχους: Πρώτον να αξιοποιήσει και ανακυκλώσει σε μια διετία το 83% των αστικών αποβλήτων και μόνο το 17% της σημερινής ποσότητας να οδηγείται σε ΧΥΤΑ. Δεύτερον να πολεοδομήσει τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές περιοχές, ώστε να αλλάξει η φυσιογνωμία της πόλης και των χρήσεων γης και τρίτον να αξιοποιήσει και να προβάλλει τον αρχαιολογικό χώρο και την πρόσφατη βιομηχανική κληρονομιά, η οποία βρίσκεται στον παράκτιο χώρο.

Ταυτόχρονα απαιτούμε από το ΥΠΕΧΩΔΕ να δημοπρατήσει άμεσα τον βιολογικό καθαρισμό και την αποχέτευση των λυμάτων, το μεγαλύτερο έργο υποδομής για την περιοχή μας και από τον ΟΛΕ να αξιοποιήσει την παράκτια ζώνη που βρίσκεται μπροστά στον οικιστικό ιστό σύμφωνα με τις προτάσεις του Δήμου.

Στις 31 Μαρτίου οργανώθηκε στην Ελευσίνα επιστημονική ημερίδα στα πλαίσια των δράσεων ενημέρωσης και επιμόρφωσης του Έργου LIFE - Περιβάλλον «Συνεργατική Περιβαλλοντική Αναγέννηση σε Πόλεις - Λιμάνια: Ο Κόλπος της Ελευσίνας το 2020». Τι ακριβώς είναι το συγκεκριμένο πρόγραμμα που έχει αρχίσει να υλοποιείται από τον Οκτώβριο του 2005;

Για την Ελευσίνα η παράκτια ζώνη έχει τεράστια σημασία, αφού επί δεκαετίες είχαμε ξεκοπεί από την ρυπαρή θάλασσα και η διαχείριση της ακτής ανήκει στον Οργανισμό Λιμένα (ΟΛΕ) και όχι στο Δήμο. Το πρόγραμμα LIFE δίνει για πρώτη φορά τη δυνατότητα να σχεδιαστούν και αναπτυχθούν δράσεις που να αναβαθμίζουν την περιοχή μας και μάλιστα σε βάθος χρόνου. Η σπαίτηση της συνεργασίας και της συνεχούς διαβούλευσης των εταίρων και των κατοίκων επιβάλλει να βρεθούν κοινές προτάσεις έργων ανάπλασης. Δεν θα είναι πλέον μόνο τα οικονομικά συμφέροντα που θα καθορίζουν το μέλλον της παραλίας μας αλλά και η τοπική κοινωνία. Ως Δήμος για πρώτη φορά έχουμε τη δυνατότητα να αξιοποιήσουμε κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έργα και δράσεις ανάπλασης της Ελευσίνας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέστειλε πρόσφατα προειδοποιητική επιστολή στην Ελλάδα επειδή δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου το 2004, που καταδίκασε την Ελλάδα για μη επεξεργασία των λυμάτων πριν καταλήξουν στον κόλπο της Ελευσίνας, αν και η σχετική προθεσμία έληξε τον Δεκέμβριο του 1998.

Τον Δεκέμβριο του 2004, η Επιτροπή ενέκρινε τη συγχρηματοδότηση της κατασκευής συστήματος αποχέτευσης ακαθάρτων και σταθμού καθαρισμού λυμάτων με τριτοβάθμια επεξεργασία, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία στις αρχές του 2009. Όμως οι ελληνικές αρχές όφειλαν να έχουν ολοκληρώσει την προκήρυξη δημοπρασίας μέχρι το τέλος του 2005. Ποιος ο ρόλος και η ευθύνη του Δήμου για αυτή την καθυστέρηση;

Από το 1992, ως απλοί πολίτες, έχουμε ξεκινήσει τον αγώνα για την κατασκευή αποχέτευσης στην περιοχή της Ελευσίνας. Αξιοποιώντας τις οδηγίες της ΕΕ καταγγείλαμε την Ελλάδα γιατί δεν την εφαρμόζει στην περιοχή μας. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν να χαρακτηριστεί ο Κόλπος της Ελευσίνας ως ευαίσθητη περιοχή, να καταδικαστεί η Ελλάδα για την μη κατασκευή της αποχέτευσης και να υποχρεωθεί να υποβάλει πρόταση συγχρηματοδότησης του έργου, η οποία εγκρίθηκε. Έκτοτε, παρουσιάστηκαν γραφειοκρατικές δυσκολίες που καθυστέρησαν το έργο για δύο χρόνια. Ως Δημοτική Αρχή πιέζουμε συνεχώς για την δημοπρασία των έργων και υπάρχει η δέσμευση ότι μέχρι τον Ιούλιο θα δημοπρατηθούν, γιατί διαφορετικά αντιμετωπίζουμε σοβαρό πρόβλημα. Την ευθύνη της καθυστέρησης την έχει η Ελληνική Πολιτεία, η οποία και θα κατασκευάσει το έργο. Ο Δήμος μας αποτέλεσε τον κύριο μοχλό πίεσης σε Ελλάδα και Ευρώπη για να μην αναβληθεί η κατασκευή του έργου.

Η Vodafone για το περιβάλλον

Στη Vodafone αξιοποιείται συνειδητά το μέγεθος και η δυναμική της εταιρείας για την προστασία του περιβάλλοντος και την ελάχιστη δυνατή επιβάρυνσή του από τη λειτουργία της. Τόσο με καθημερινές πρακτικές όσο και με συντονισμένα προγράμματα η εταιρεία φροντίζει να εξασφαλίσει ένα καλύτερο περιβάλλον για τις μελλοντικές γενιές. Οι τομείς της δράσης επιλέγονται με βάση την Ανάλυση Επικινδυνότητας που πραγματοποιείται τα τελευταία χρόνια.

Αποτροπή της εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα

Ο σύγχρονος τρόπος ζωής συμβάλλει στη συγκέντρωση διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα δημιουργώντας το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Ένας τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου είναι η μείωση κατανάλωσης ενέργειας από καύσιμες ύλες από ορυκτό άνθρακα (πετρέλαιο, λιγνίτης κ.λ.π) με στόχο την αποφυγή της επιπλέον επιβάρυνσης της ατμόσφαιρας.

Μέσω των προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας επιτυγχάνεται σημαντική μείωση της εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. **Κατά το οικονομικό έτος 2004/2005¹ η Vodafone απέτρεψε περισσότερους από 5.200 τόνους διοξειδίου του άνθρακα να φθάσουν στην ατμόσφαιρα.**

Εξοικονόμηση Ενέργειας

Στο Δίκτυο

Η εταιρεία εκμεταλλεύομενη την ηλιακή ενέργεια εγκαθιστά φωτοβολταϊκά συστήματα σε Σταθμούς Βάσης. Τα συγκεκριμένα συστήματα αποτελούν το 14% της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος φωτοβολταϊκών σε εθνικό επίπεδο.

Στα Γραφεία

Η Vodafone είναι ένα από τα 54 ιδρυτικά μέλη του Ευρωπαϊκού προγράμματος Green Light και έχει αναβαθμίσει το σύστημα φωτισμού σε έκταση γραφείων 26.300 τ.μ. (μείωση κατανάλωσης ενέργειας κατά 20% στις περιοχές εγκατάστασης).

1. Αναφέρεται στην περίοδο 1/4/2004 – 31/3/2005

Ολοκληρωμένα προγράμματα ανακύκλωσης

Κινητά τηλέφωνα, μπαταρίες και αξεσουάρ

Για τέταρτη συνεχή χρονιά η Vodafone εφαρμόζει πρόγραμμα ανακύκλωσης κινητών τηλεφώνων μπαταριών και αξεσουάρ πανελλαδικά (στην αλυσίδα καταστημάτων της και στα κτίρια γραφείων). Έχουν ήδη σταλεί για ανακύκλωση πάνω από 56.000 προϊόντα κινητής τηλεφωνίας.

Οικιακές μπαταρίες

Το πρόγραμμα συλλογής οικιακών μπαταριών ξεκίνησε πιλοτικά σε κάποια κτίρια της εταιρείας το 2004 και εξαιτίας της μεγάλης ανταπόκρισης που υπήρξε επεκτάθηκε το 2005 σε περισσότερα από 300 σημεία σε όλη την Ελλάδα (στην αλυσίδα καταστημάτων Vodafone και στα κτίρια γραφείων). Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με το φορέα ΑΦΗΣ —είναι εξουσιοδοτημένος από το κράτος— και το προηγούμενο οικονομικό έτος² προωθήθηκαν για ανακύκλωση περισσότερες από 8.800 χρησιμοποιημένες μπαταρίες.

2. Όπου «προηγούμενο οικονομικό έτος» εννοείται η περίοδος 1/4/2005 – 31/3/2006

Η Vodafone προώθησε για ανακύκλωση

- περισσότερα από 56.000 προϊόντα κινητής τηλεφωνίας (την τελευταία 4ετία)
- περισσότερους από 75 τόνους χαρτιού (το τελευταίο οικονομικό έτος)
- το 100% των αποθηκευμένων συσσωρευτών μολύβδου
- το 95% του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού

Εξοπλισμός Δικτύου

Στη Vodafone ανακυκλώνεται ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός καθώς και οι συσσωρευτές μολύβδου που χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία των δικτύων παγκοσμίως. Το προηγούμενο οικονομικό έτος προωθήθηκε για ανακύκλωση το 100% των αποθηκευμένων συσσωρευτών μολύβδου, και το 95% του εξερχόμενου ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Χαρτί και μελανωτές

Γίνεται ανακύκλωση χαρτιού και μελανωτών στα κτίρια της Vodafone σε όλη την Ελλάδα. Μέσα στην προηγούμενη χρονιά προωθήθηκαν για ανακύκλωση πάνω από 75 τόνοι χαρτιού (διασώζοντας περισσότερα από 975 δέντρα από την κοπή τους) και 1.178 μελανωτές.

Προστασία της στοιβάδας του όζοντος

Χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο κατασβεστικές ουσίες φιλικές προς το περιβάλλον, δηλαδή μόνο με μηδενικό βαθμό δυναμικού καταστροφής του όζοντος (ODP). Σταδιακά, αντικαθίστανται τα παλιά ψυκτικά συστήματα με σύγχρονα που λειτουργούν με ψυκτικές ουσίες που επίσης δεν καταστρέφουν το όζον. Το προηγούμενο οικονομικό έτος μειώθηκε κατά 4.3% ο συνολικός δείκτης ψυκτικών ODP.

Συνεχής βελτίωση

Κάθε χρόνο ανάλογα με τα αποτελέσματα που προκύπτουν στον τομέα του περιβάλλοντος, τίθενται οι στόχοι για την επόμενη χρονιά. Οι στόχοι αυτοί είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι, δημοσιοποιούνται και η υλοποίησή τους είναι αποτέλεσμα της Ανάλυσης Επικινδυνότητας που διεξάγεται ανά διετία. Στο πλαίσιο της Εταιρικής Υπευθυνότητας η Vodafone αξιολογεί τη δραστηριότητά της έχοντας ως κύριο μέλημα να λειτουργεί υπεύθυνα τόσο απέναντι στα ενδιαφερόμενα μέρη (πελάτες, συνεργάτες κ.λ.π) όσο και απέναντι στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες Εταιρικής Υπευθυνότητας της Vodafone μπορείτε να επισκεφθείτε την ηλεκτρονική διεύθυνση www.vodafone.gr/η_εταιρεία/εταιρική_κοινωνική_ευθύνη

μεγαλώνουμε μαζί τους

στα πρώτα βήματα της ζωής μας, μας χαρίζουν τη ζεστασιά, μας μαθαίνουν την τρυφερότητα, την προστασία...

... εξαφανίζονται εξαιτίας μας!

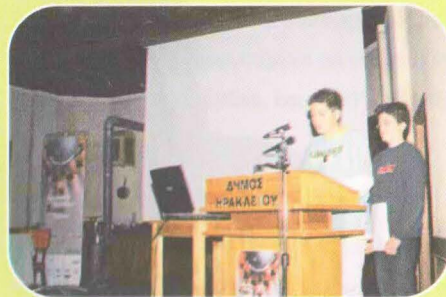
Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, μη κερδοσκοπική, περιβαλλοντική οργάνωση, αξιοποιεί όλους τους πόρους του για δράσεις προστασίας και διατήρησης της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος. Υποστήριξε το έργο του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ ενεργά, γίνε μέλος, κηδεμόνας μιας αρκούδας ή μιας αγέλης λύκων, εθελοντής. Χάρισε δώρα του ΑΡΚΤΟΥΡΟΥ και διέδωσε το μήνυμά της άγριας ζωής.

ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Βικτωρος Ουγκώ 3, 546 25, Θεσσαλονίκη 2310 555 920, fax: 2310 553932, arcturos@arcturos.gr
www.arcturos.gr

ΣΕ 3 ΠΟΛΕΙΣ

ΤΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Η Περιβαλλοντική Οργάνωση «Ελλάδα Καθαρή» καθιέρωσε από το έτος 2000 το Ετήσιο Μαθητικό Περιβαλλοντικό Συνέδριο με σκοπό την ευαισθητοποίηση, την ενημέρωση και την συμμετοχή των νέων σε περιβαλλοντικά θέματα. Έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί με τεράστια επιτυχία έξι κατά σειρά Μαθητικά Συνέδρια. Στο κάθε Συνέδριο και στην κάθε πόλη που πραγματοποιείται συμμετέχουν 300 - 350 μαθητές, από διάφορα σχολεία δημόσια και ιδιωτικά. Με αυτόν τον τρόπο κάθε χρόνο πάνω από 1000 μαθητές ενημερώνονται, εκπαιδεύονται και συμμετέχουν σε περιβαλλοντικά θέματα. Μέχρι σήμερα στο Ετήσιο Μαθητικό Περιβαλλοντικό Συνέδριο έχουν συμμετάσχει περίπου 5500 μαθητές.

Η ιδιαίτερη σημασία του Μαθητικού Συνεδρίου έχει αναγνωριστεί πλέον από πολλούς φορείς και οργανισμούς και έτσι το 7ο Μαθητικό Συνέδριο για το Περιβάλλον με θέμα «Αειφορικό Μέλλον Χωρίς Τοξικά», έχει ενταχθεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Life με τίτλο SB-Med.

Η έναρξη του 7ου Μαθητικού Συνεδρίου πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 8 Φεβρουαρίου 2006 ημέρα Τετάρτη, στο Αμφιθέατρο του Ινστιτούτου Γκαίτε και συμμετείχαν 8 σχολεία.

Το Συνέδριο άνοιξε με την ομιλία της κυρίας Κάρλα Μανωλοπούλου Πρόεδρος της «Ελλάδα Καθαρή», ενώ χαιρετισμό απύθυαν ο κύριος Γεώργιος Κασσιμάτης, Διευθυντής του Γραφείου Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την Ελλάδα, ο κύριος Francesco Saverio Civili UNEP/MAP Coordinator, η κυρία Χριστίνα Μαρούλη Δρ. Κοινωνιολόγος-Περιβαλλοντολόγος Εκπρόσωπος Εξωτερικής ομάδας Παρακολούθησης του LIFE και η κυρία Αλεξάνδρα Τόγια της Αναπτυξιακής Εταιρίας του Δήμου Αθηναίων.

Στη συνέχεια το Μαθητικό Συνέδριο έλαβε χώρα στη Θεσσαλονίκη την Τετάρτη 15 Φεβρουαρίου στο Αμφιθέατρο του Ινστιτούτου Γκαίτε με τη συμμετοχή 7 σχολείων. Στην εκδήλωση απύθυαν χαιρετισμό ο κος Ευάγγελος Κομιάδης, Φυσικός Περιβαλλοντολόγος, συνεργάτης της Ευρωβουλευτού κας Ευαγγελίας Τζαμπάζη, ο κος Βασίλειος Τουλίκας, ειδικός συνεργάτης του Νομάρχη Θεσ/νίκης σε θέματα Παιδείας και ο κος Ματθαίος Τσούγκας εντεταλμένος σύμβουλος σε θέματα παιδείας.

Τέλος, το Μαθητικό Συνέδριο πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης στις 24 Φεβρουαρίου στην Αίθουσα Θεατρικού Σταθμού με τη συμμετοχή 12 σχολείων. Χαιρετισμό απύθυαν ο Αντινομάρχης Ηρακλείου Σήφης Αγγελιδάκης, ο Αντιδήμαρχος Ηρακλείου Γεώργιος Παρασύρης, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Περιβάλλοντος Επαμεινώνδας Σαρρής, ο Διευθυντής Α/θμιας Εκπ/σης Νομού Ηρακλείου Στέλιος Νταλιαδόκης και ο Προϊστάμενος Α' Γραφείου Β/θμιας Εκπαίδευσης Νομού Ηρακλείου Μανώλης Ιατράκης.

Η κ. Μαρία Σφακιανάκη, Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δευτ/θμιας Εκπ/σης Ν. Ηρακλείου, παρουσίασε εισήγηση με τίτλο: «Αειφορικό μέλλον χωρίς χημικά και έμπνευση στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση».

Οι παρουσιάσεις των μαθητών ήταν αξιολογήσιμες. Έθιξαν θέματα όπως η ρύπανση του περιβάλλοντος, τα τοξικά στα τρόφιμα, στα καλλυντικά, στα απορρυπαντικά, στο νερό. Τα παιδιά αναζητούν και απαιτούν δραστηκές λύσεις, απαιτούν προστασία, απαιτούν αναβάθμιση του επιπέδου της ζωής και της διαβίωσης στην πόλη.

Μια ανάβαση στον Κόζιακα

«Κι άλλες τέτοιες ταλαιπωρίες, μας αρέσουν!»

του Στέφανου Σταμέλλου

Βάλουμε στο πρόγραμμα την επίσκεψη στον Κόζιακα για το διήμερο 25 - 26 Μαρτίου γιατί δεν είχαμε πάει άλλη φορά και γιατί ξέραμε ότι έχει καταφύγιο. Ένα πραγματικό καταφύγιο κι όχι σαλλέ πολυτελείας, όπως έχουμε συνηθίσει πια στα καινούργια καταφύγια της Ομοσπονδίας.

Αυτό το e-mail στάλθηκε στους φίλους ορειβάτες, δυο μέρες πριν:

«Τελικά αποφασίσαμε για τον Κόζιακα. Θα πάμε στο καταφύγιο στα 1720μ, πάνω από το Περτούλι. Δεν ξέρω αν έχεις ξαναπάει. Εγώ έχω πάει μια φορά αλλά λίγο πριν το καταφύγιο γυρίσαμε, γιατί είχε πολύ χιόνι. Είναι 2,5 ώρες πορεία από το Περτούλι. Η κορυφή έχει υψόμετρο 1901 μ.

Το καταφύγιο είναι ανοργάνωτο, έχει κρεβάτια χωρίς στρώματα, έχει κάποια κάριματ, όσοι μπορούμε να πάρουμε και κάριματ. Χρειάζεται υπνόσακο οπωσδήποτε και υποδομή χειμερινού βουνού (γκέτες, κραμπόν κ.λπ.) Δεν έχει ξύλα για το τζάκι, όμως μπορούμε να φέρουμε ξύλα από το δάσος δίπλα, έχει τσεκούρι. Θα περάσουμε να πάρουμε τα κλειδιά από τον ΣΟΧ Τρικάλων.»

Πώς πάμε:

Θα περάσετε από τη Λαμία, τον παλιό Εθνικό Λαμίας - Δομοκού, συνεχίζετε Ν Μοναστήρι, αριστερά Καρδίτσα, Τρίκαλα και φεύγετε αριστερά για Πύλη, συνεχίζετε Ελάτη και Περτούλι. Στο χιονοορόμο στο Περτούλι αφήνετε τα αυτοκίνητα.

Λίγα για τον Κόζιακα

Απέναντι από το οροπέδιο, βορειοανατολικά, υψώνεται ο Κόζιακας, ένα πανέμορφο μακρόστενο βουνό, δασωμένο κατά το μεγαλύτερο τμήμα του. Στις ανατολικές και δυτικές πλευρές του υπάρχουν πυκνά δάση με φυλλοβόλα. Πιο ψηλά τα έλατα επικρατούν παντού σχηματίζοντας πανέμορφα μικρά οροπέδια. Κερκέτιον όρος το έλεγαν οι αρχαίοι και ήταν ανέκαθεν γνωστό για την πλούσια κλωρίδα του. Χαρακτηριζόταν σαν βουνό του Αακλπιού, που από εδώ έλεγαν ότι μάζευε τα βότανά του. Έχει και πλούσια πανίδα. Στις απρόσιτες ρεματιές του προσφέρει καταφύγιο σε ένα μικρό πληθυσμό από καφέ αρκούδες, λύκους, αγριόγιδες, λαγούς, αγριογούρουνα και άλλα ζώα. Έντονο είναι και το ορνιθολογικό του ενδιαφέρον. Για όλα αυτά έχει ενταχθεί στο δίκτυο των περιοχών Natura 2000.

Τα απέραντα δάση του Περτουλίου και του Κόζιακα αρκετές φορές στην ιστορία της περιοχής πρόσφεραν κρηπίδα στους παράνομους ή στους επαναστάτες. Ακόμα και στη διάρκεια της Κατοχής και του Εμφυλίου του ιππικού του Γαζή και του Γκένα εδώ λημέριζαν...

Η ανάβαση

Ήπιαμε καφέ στο σαλέ περιμένοντας και τους τελευταίους και αναχωρήσαμε, με αρκετή καθυστέρηση, στις 4 παρά 10' φωρώντας όλοι τις γκέτες. Βάσω, Στέφανος, Λένα, Κωστής, Μπάμπης, Βαρβάρα, Κώστας και Χρίστος. Πρώτο εμπόδιο το πέρασμα του ρέματος. Αυτή την εποχή το ρέμα που διασχίζει το οροπέδιο, έχει αρκετό νερό και δεν μπορείς να περάσεις, αν δεν βραχείς. Προσπαθήσαμε να περάσουμε κανονικά απ' το εκκλη-

σάκι του Αγίου Παύλου, εκεί που είναι και η ταμπέλα για το μονοπάτι, αλλά δυστυχώς δεν τα καταφέραμε. Αναγκαστήκαμε να ψάξουμε για την ξύλινη γέφυρα, η οποία ήταν αρκετά μέτρα κάτω, μετά το σαλέ.

Αφήνουμε το όμορφο οροπέδιο με τα πολλά νερά και τα χιονολούλουδα. Το χιόνι, αρκετό από το ξεκίνημα, μας δυσκολεύει στο περπάτημα γιατί «μας παίρνει μέσα», που, ειδικά για τον πρώτο, είναι ακόμα πιο δύσκολο. Η πορεία μας είναι πάνω στο δασικό δρόμο που τραβερσάρει μέσα στο πυκνό δάσος. Μετά από μια ώρα περίπου συναντάμε τη διασταύρωση, αφήνουμε το δασικό δρόμο που κινείται στον άξονα «βοράς - νότος» και συνεχίζουμε στο μονοπάτι βορειοανατολικά, μέσα στην πυκνή ομίχλη. Τα σημάδια είναι αραδιά, αλλού κόκκινα, αλλού πράσινα κι αλλού κορδέλες κρεμασμένες στα έλατα (ευτυχώς). Ακολουθούμε τα σούναμα ίχνη με το χιόνι να ανεβαίνει.

Και λίγη ταιλαιπωρία καλό κάνει

Το μονοπάτι συνεχίζει με κατεύθυνση ανατολική, μέσα στο δάσος, αλλού πυκνό και αλλού αραδιά, χωρίς ιδιαίτερη κλίση. Μετά από 2,5 ώρες φθάνουμε στο άνοιγμα που είναι αρκετά κάτω από το καταφύγιο. Τα ίχνη χάθηκαν. Αποφασίζουμε να κάνουμε μια κάθετη ανάβαση προς την κορυφή με την ελπίδα ότι θα βρούμε το καταφύγιο στο οροπέδιο, που φαινόταν ψηλότερα. Δύσκολο ανέβασμα, ειδικά γι' αυτούς που είχαν βαριά σακιά. Μόλις ανεβήκαμε κινούμαστε στο οροπέδιο μήπως δούμε το καταφύγιο. Δυστυχώς, τίποτα. Αρχίζει να σουρουπώνει και η αγωνία ν' ανεβαίνει. Προχωρούμε με τον Κώστα μπροστά για να προλάβουμε το σκοτάδι, μήπως βρούμε το καταφύγιο πριν νυχτώσει.

Μας πρόλαβε και μας πήρε τηλέφωνο ο Σωτήρης από τα Τρίκαλα. Με τις οδηγίες του αρχίζουμε να κινούμαστε στην αρχή δυτικά, σε λάθος κατεύθυνση, στο διάσελο, με τον αναμεταδότη αριστερά μας και δεξιά την κορυφή. Αρχίζουμε να κατεβαίνουμε το λούκι. Νόμισε πως έχουμε ανέβει πιο πάνω απ' το καταφύγιο... Αφού κα-

τεβήκαμε κοντά πεντακάσια μέτρα κάτω και το λούκι αύξαινε την κλίση του, μιλώντας με τον Σωτήρη, γυρίζουμε πίσω. Άντε να ανεβείς ξανά φορτωμένος αυτό τον ανήφορο.

Στο μεταξύ οι άλλοι περίμεναν στο κρύο. Και επειδή το κινητό δεν είχε σήμα, ανησυχούσαν μήπως πάθαμε κάτι. Επιστρέφοντας κάνουμε μια μίνι σύσκεψη δίπλα σε μια γκρεμισμένη στήλη καθουαχάζοντάς τους, γιατί κάποιοι είναι αρκετά απογοητευμένοι και θέλουν να πάρουμε το δρόμο της επιστροφής με τα φακό. Τους ζητάμε να κάνουν λίγη υπομονή, να κάνουμε μια τελευταία προσπάθεια ανεβαίνοντας βορειοανατολικά για 10 λεπτά, με την πυξίδα, όπως μας λέει στο τηλέφωνο ο Σωτήρης, γιατί προς τα εκεί πρέπει να είναι το καταφύγιο. Τους λέμε ν' ανάψουν φωτιά και ανεβαίνουμε με τον Κώστα αφήνοντας τα σακιά μας. Μετά από 5 λεπτά βγαίνουμε στο οροπέδιο και πολύ σύντομα το φως πέφτει πάνω στο τζάμι του μαύρου όγκου, που ξεχωρίζει ελαφρώς στη άκρη του οροπέδιου. Η ώρα είναι 9.30. Συμπληρώσαμε δύο ώρες περιπλάνηση μέσα στη νύχτα. Η χορά μας δεν περιγράφεται, Αμέσως ειδοποιούμε ν' ανέβουν και οι άλλοι.

Τα συμπεράσματα

Να ομολογήσουμε ότι δεν είχαμε ορειβατικό χάρτη ούτε αλτιμέτρο, για να ξέρουμε πού βρισκόμαστε. Μόνη της η πυξίδα δεν βοηθάει στην ομίχλη και στο σκοτάδι. Δικαιολογίες υπάρχουν. Είχαμε την υπόσχεση πως θα έρθει μαζί μας ο Δημήτρης, που είχε ξανανέβει στο καταφύγιο, και τελικά δεν ήρθε, και επίσης μας είχαν πει από τα Τρίκαλα ότι υπάρχουν ίχνη μέχρι επάνω, γιατί είχαν ανέβει την προηγούμενη Κυριακή. Τα ίχνη, που μετά βίας τα παρακολουθήσαμε μέχρι μια ώρα πριν, φαίνεται ότι έαβησαν από τον αέρα ή απ' το λιώσιμο του χιονιού. Όμως ο ορειβάτης χρειάζεται και να σκέφτεται, να κρίνει, να επιλέγει, να αποφασίζει και τελικά να υφίσταται τις επιλογές του —καλές ή κακές— να είναι δηλαδή ελεύθερος και όχι να ακολουθεί καταναλώνοντας απλώς διαδρομές. Γι' αυτό ανεβαίνουμε στα βουνά. Αλλιώς θα κάναμε απλές εκδρομές ή πεζοπορίες στις όμορφες κοιλάδες της χώρας μας και στους δασικούς χωματόδρομους των ορεινών χωριών. Οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τον Σωτήρη από τον ΣΟΧ Τρικάλων για την τηλεφωνική βοήθειά του και το ενδιαφέρον του. Ο ίδιος ήταν έτοιμος ν' ανέβει μέσα στη νύχτα για να μας βοηθήσει. Η αλληλεγγύη του ορειβάτη στο ζενίθ!

Στο καταφύγιο

Το καταφύγιο στη θέση «Μπακόλα», 20 θέσεων, απλό και λιτό, κάηκε στις 22 Ιουνίου 1996 γιατί δεν πρόσεξαν κάποιοι την καμινάδα που είχε πέσει. Προκλήθηκαν σημαντικές ζημιές, που εκτιμήθηκαν πάνω από 20 εκατομμύρια δραχμές τότε. Το χιόνι σκέπασε την είσοδο δημιουργώντας ένα μικρό τούνελ, το οποίο αναγκαστήκαμε να περάσουμε έρποντας. Η κούραση και η αγωνία μετατράπηκε αμέσως σε χαρό και κέφι. Είναι αυτή η περίεργη ορειβατική διάθεση που, όπως λένε, οφείλεται σε μια ειδική οπιούχα ουσία, την εντροφίνη, την οποία εκλύει ο οργανισμός στο υψόμετρο. Να την είχαμε κάθε μέρα και στα χαμηλά...

Ανάψαμε το τζάκι, ανάψαμε τις λάμπες θυέλης και τα κεριά, ανοίξαμε τις καρδιές μας, μοιραστήκαμε τα πλούσια φαγητά μας και σπρώξαμε τα ποτήρια της μπίρας, που βρήκαμε μπόλικες στην κουζίνα του καταφυγίου...(και του κρασιού γι' αυτούς που προτιμούν το κόκκινο), με το «κι άλλες τέτοιες ταλαιπωρίες, μας αρέσουν!».

Αυτή είναι η ορειβασία. Ταλαιπωρία, κούραση και διάθεση, φιλία και ανέκδοτο, αλληλεγγύη και πείραγμα, ομαδικότητα και παραμύθι. Ένα τραγούδι ριζίτικο ή ένα ηπειρώτικο, από τον Χρίστο, απ' όλους μας. Να γινόμαστε μικρά παιδιά αφήνοντας τον εαυτό μας σε άλλον πλανήτη, πολύ μακριά. Μας αρέσει...Ο Κόζιακας προσφέρεται γι' αυτούς που... παίρνουν τα βουνά... με την καλή έννοια πόντα, όπως γράφει ένας φίλος.

Το πρωί λιώσαμε χιόνι και κάναμε τσάι για όλους. Έξω ομίχλη. Ξεκινήσαμε οι πέντε να ανεβούμε στην κορυφή, με τη Βαρβάρα να γυρίζει πίσω. Ανεβήκαμε σε μισή ώρα περίπου απ' το καταφύγιο. Και τελικά κατεβήκαμε με τον καιρό αρκετό, βελτιωμένο απολαμβάνοντας την παραδοσιακή φασουλάδα στο Περτούλι ενθουσιασμένοι απ' το αποτέλεσμα και με τις πιο όμορφες φωτογραφίες στην ψυχή και τις μηχανές μας.

 <http://www.hellaspath.gr/bouna/Koziakas/Koziakas.htm>

 http://www.3kala.gr/diadromes/diadromi_12.asp

NEPO

ΕΝΤΟΣ

Του Παναγιώτη Παπαθεοδωρόπουλου

ΑΡΙΣΤΟΝ ΜΕΝ ΥΔΩΡ

Πίνδαρος, 518-446 π.Χ.

Το 1988 στο Ηνωμένο Βασίλειο η κυβέρνηση της θάτσερ προκήρπησε σε πλήρη ιδιωτικοποίηση των εταιρειών ύδρευσης. Επισκολήθηκαν μεγάλες συζητήσεις, διακοπή παροχής νερού σε σημαντικό αριθμό κατοίκων που δεν είχαν να πληρώσουν και «περιέργες» μέθοδοι κοστολόγησης με την εγκατάσταση «μετρητών προκαταβολής πληρωμής». Οι μετρητές αυτοί παρέχουν πρόσβαση στο νερό με την χρήση πλαστικής κάρτας μόνο όταν προπληρώνουν οι πελάτες τα χρήματα και για όσο καιρό είχε χρήματα ο λογαριασμός τους. Η A LA CARTE τιμολόγηση δεν ήταν συνεισφορά «παιδί» της κινητής τηλεφωνίας αλλά γεννήθηκε πολύ νωρίτερα από την διαδικασία της μετατροπής του πόσιμου νερού από κοινωνικό αγαθό σε εμπόρευμα. Βεβαίως οι αντιδράσεις από αυτή την «αγρία» εμπορευματοποίηση ανάγκασαν το Κοινοβούλιο της χώρας να ψηφίσει νόμο που απαγόρευσε τις αποσυνδέσεις και τη χρήση μετρητών.

Αναζητώντας στο διαδίκτυο στοιχεία για την διαχείριση των υδάτινων πόρων, «έπεσα» πάνω στην ιστοσελίδα <http://www.icij.org/water/default.aspx> με τον περίεργο τίτλο «Οι βαρώνιοι του νερού» του International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ) το οποίο αποτελεί πρόγραμμα του «Center for Public Integrity». Τα στοιχεία που δίνονται είναι εκπληκτικά όσον αφορά στην εκπληκτική ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία ενός μικρού αριθμού ιδιωτικών επιχειρήσεων (με κυρίαρχες βασικά τρεις) που δραστηριοποιούνται στον τομέα του νερού, ελέγχουν περίπου το 5%, τροφοδοτούν περίπου 300 εκατομμύρια «πελάτες» και που οι αναλυτές προβλέπουν ότι στα επόμενα 15 έτη αναμένεται να ελέγξουν 65 έως 75% των δημόσιων υδάτινων έργων. Αυτό σημαίνει ότι η μεταφορά του έλεγχου του πιο ζωτικού φυσικού πόρου της αν-

θρωπότητας από τις οργανωμένες κοινωνίες σε μια κούφια μονοπωλιακή εταιρεία δεν ανήκει πλέον στην σφαίρα του φανταστικού. Και μάλιστα με μια τεράστια ποικιλία οικονομικών σεναρίων, εκδοκών και διοικητικών ρυθμίσεων από την μερική (συνεργασίες δημόσιου - ιδιωτικού τομέα) έως ολοκληρωτική (συνολική αποβολή κράτους - αυτοδιοίκησης και κοινωνίας).

Η εύκολη απόντηση που θα «κρίσει» τα αυτιά της μεγάλης πλειοψηφίας των πολιτών - καταναλωτών θα ήταν ότι το πόσιμο νερό είναι (μόνο) ένα κοινωνικό αγαθό το οποίο πρέπει να είναι πολύ φτηνό και άμεσα διαθέσιμο σε όλα τα ανθρώπινα όντα (και όχι μόνο αυτά). Η απλουστευτική αυτή οπτική ωστόσο, αδυνατεί να αντιμετωπίσει την λογική που οδήγησε και οδηγεί στην ραγδαία επικράτηση της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης στον τομέα αυτό. Γιατί είναι προφανές ότι το νερό πέρα από την κοινωνική αξία στην οποία αναφερθήκαμε ήδη, έχει και περιβαλλοντική και οικονομική αξία.

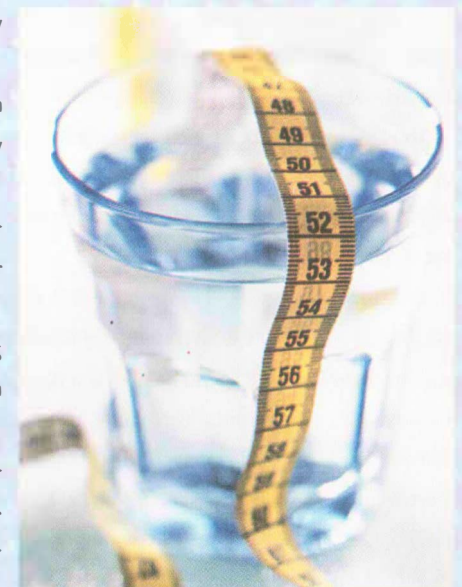
Θέλουμε δεν θέλουμε, στο σημερινό Παγκόσμιο χωριό με την ολοένα αυξανόμενη έλλειψή του και τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες (που απαιτούν δαπανηρά και μεγάλα έργα) είναι αναμφισβήτητη και οικονομικό αγαθό, έχει αξία χρήσης και συνεπώς αποτελεί εμπόρευμα. Εμπόρευμα τόσο απαραίτητο ώστε ακόμη και οι φτωχοί είναι έτοιμοι να το πληρώσουν. Εμπόρευμα που η όνιση κατανομή του στο εσωτερικό κάθε χώρας όσο και διεθνώς απαιτεί μάλιστα να μεταφέρεται σε μεγάλες αποστάσεις (αναφέρουμε ενδεικτικά την μεταφορά νερού σε απόσταση άνω των 200 km για την ύδρευση της Αθήνας)

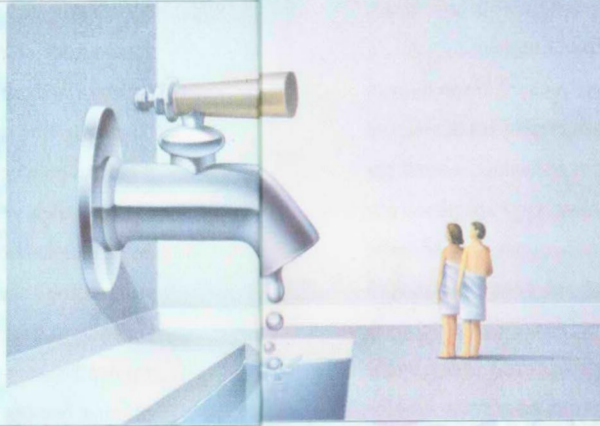
Η όψη ότι το νερό είναι και εμπόρευμα δεν είναι από μόνη της αρνητική. Μπορεί, συμπεριλαμβανοντας και το περιβαλλοντικό κόστος στην τιμή του νερού, να συμβάλλει θετικά στην προσπάθεια περιορισμού της σπατάλης υδάτινων πόρων. Το πρόβλημα αρχίζει από την στιγμή που απογυμνώνεται από τις άλλες ιδιότητες και αξίες του και παραδίδεται στα μονοπωλιακά συγκροτήματα σαν να επρόκειτο για ένα οποιαδήποτε άλλο εμπόρευμα.

Μερικοί αριθμοί είναι ενδεικτικοί για την ιδιαιτερότητα αυτού του «εμπορεύματος»:

- 1,1 δισ. άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό.
- 2,4 δισ. στερούνται πρόσβασης σε εγκαταστάσεις υγιεινής, κυρίως στην Αφρική και την Ασία.
- 2 δισ. εξαρτώνται από τα υπόγεια νερά παγκοσμίως (περίπου ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού) με κίνδυνο να μειώσουν πολύ γρήγορα τους πόρους των υπόγειων νερών
- Το ένα τρίτο του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε χώρες όπου η κατανάλωση νερού υπερβαίνει το 10% των ανανεώσιμων πόρων τους σε γλυκό νερό
- Τα δύο τρίτα του παγκόσμιου πληθυσμού θα βιώσουν τις ελλείψεις καθαρού νερού μέχρι το 2025, προβλέπουν τα Ηνωμένα Έθνη
- 30 δισεκατομμύρια δολάρια είναι το κόστος ετησίως προκείμενο να έχουν οι φτωχοί πληθυσμοί καθολική πρόσβαση στο νερό μέχρι το 2015.

Η Γαλλία μπορεί να περηφανεύεται σαν πατρίδα της ιδιωτικοποίησης του νερού με τις «SUEZ» και «Vivendi Environnement» (μετονομασθείσα σε «VEOLIA Environnement») να είναι οι με-

γολύτερες παγκοσμίως ιδιωτικές επιχειρήσεις νερού. Η «SUEZ» ελέγχει υπηρεσίες νερού σε 130 χώρες, έχει περίπου 115 εκατομμύρια πελάτες και 173.000 υπάλληλους. Η «Vivendi» έχει 110 εκατομμύρια πελάτες σε περισσότερες από 100 χώρες και 295.000 υπαλλήλους και ακολουθεί η «Thames Water» με 70 εκατομμύρια πελάτες. Κάθε μια από τις τρεις κορυφαίες επιχειρήσεις διοθέτει τεράστιους οικονομικούς πόρους, είναι μεταξύ των κορυφαίων 100 εταιριών στον κόσμο, ενώ όλες μαζί είχαν εισόδημο (2001) 156,7 δισ. δολαρίων (την στιγμή που το σκοθάριστο εγχώριο προϊόν της Βολιβίας στην οποίο έχει προχωρήσει η ιδιωτικοποίηση είναι 21,4 δισ. δολάρια). Το πάζλ συμπληρώνεται με τις μικρότερες «Saur», «Bechtel Group, Inc», «American Water Works Co. Inc.» και «United Utilities PLC»

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι η ιδιωτικοποίηση προχωράει πολύ γρήγορο σε φτωχές και υπανάπτυκτες χώρες. Το μυστικό λύνεται όταν ανοικώλπτουμε ότι η Διεθνής Τράπεζα (Δ.Τ.) και άλλοι διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί μέσω από την άοκνη πίεση στις κυβερνήσεις τους να προχωρήσουν σε ιδιωτικοποιήσεις (ως αντάλλαγμα των δανείων που ζπτούν) έχουν παίξει κυρίαρχο ρόλο. Η έρευνα του ICIJ έδειξε ότι οι επιχειρήσεις νερού έχουν ενώσει τις δυνάμεις του γιο να δημιουργήσουν μια σειρά Διεθνών οργανώσεων, «δεξαμενών σκέψης», επιτροπών και φόρουμ (με το στελέχη τους να ποίζουν κυρίαρχο ρόλο) που προσπαθούν να κυριαρχήσουν ιδεολογικοπολιτικά. Ο βασικότερος από τους φορείς αυτούς, «Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Νερού» (<http://www.worldwatercouncil.org>), ιδρύθηκε το 1996 από την Δ.Τ. και το Ηνωμένο Έθνη και οργανώνει παγκόσμιες διοσκέψεις. Στο φόρουμ της Χάγης (Μάρτιος 2000) χοροκτηριστική ήταν η δήλωση ότι η λύση στο πρόβλημα «νερό» είναι να οντιμετωπιστεί όπως οποιοδήποτε άλλο προϊόν, με διαχείρισή του από τον ανταγωνισμό της ελεύθερης αγοράς.

Οι επιχειρήσεις νερού συνεργάζονται στενά με την Ευρωπαϊκή Ένωση γιο να διευκολύνεται η διεισόυσή τους σε νέες αγορές, πιέζουν τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) να μειωθούν οι περιορισμοί που την εμποδίζουν και τον Διεθνή οργανισμό γιο το πρότυπο (ISO), να καθορίσει διεθνή πρότυπο για τις υπηρεσίες νερού ώστε να διευκολυνθεί η διοδιοκοίο ανοίγματος των αγορών νερού. Σε επιστολή της (Μάιος 2002), η Επίτροπος γιο το εμπόριο της ΕΕ Ulrike Haueer έγραψε στις εταιρείες «Thames Water», «SUEZ» και «VIVENDI» ευχαριστώντας τους γιο την συμβολή τους στην προσπάθεια μείωσης των εμπορικών περιορισμών στις «υπηρεσίες ύδατος και υγρών αποβλήτων» με σκοπό να ανοικτούν αυτές οι αγορές στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

Οι υπέρμαχοι της ιδιωτικοποίησης ποροουιάζουν την επέκταση του ιδιωτικού νερού σχεδόν σαν φυσική σπάντη-

ση στην ουξονόμνη κρίση της έλλειψης νερού την εποχή της παγκοσμιοποίησης και ότι το νερό σαν οικονομικό αγαθό προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα στην μάχη γιο να αντιμετωπιστεί η έλλειψη νερού, να έχει την δυνατότητα κάθε άνθρωπος να ικανοποιεί τις βασικές απαιτήσεις του σε νερό και να προστατεύονται τα φυσικά οικοσυστήματα. Ότι η πολιτική ιδιωτικοποίησης έχει σαν αποτέλεσμα την οικονομική οποτελεσματικότητα, την βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών νερού (ειδικά στις αναπτυσσόμενες χώρες) και πετυχαίνουν να παρακάμψουν την γραφειοκρατία και διαφθορά. Ταυτόχρονο, υποστηρίζουν ότι η ιδιωτικοποίηση ως πολιτικό και οικονομικό εργαλείο αποδίδει όταν χρησιμοποιηθεί κατάλληλο και επικαλούνται την σωστή λειτουργία των ιδιωτικοποιημένων ουστημάτων νερού στις ανεπτυγμένες χώρες και τους ευτυχιόμενους πελάτες τους.

Όστόσο μετά από σειρά αποτυχιών αυτής της πολιτικής, ακόμα και οι υπέρμαχοι της συστήνουν να μην υπάρχει «οπερίσκεπη βιασύνη», να λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος ρόλος του νερού και να εξοσφολίζετο κοινωνική συνοίνηση. Αποδίδουν στο κράτος και τους ελεγκτικούς του μηχανισμούς την ευθύνη να ελέγχουν τις ιδιωτικές επιχειρήσεις νερού και να αποβάλλουν όσες δεν τηρούν το συμφωνημένο και αποθεώνουν την δύνομη της αγοράς να επιβραβεύει και να «τιμωρεί» ανάλογο με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στις χώρες όπου υπήρξε εφορομγή (μερικές φορές οπτότημ και βίοη) της πολιτικής ιδιωτικοποίησης του νερού γρήγορο εμφονίστηκε λόγω των συνεπειών έντονη αντίθεση κοινωνικών ομάδων, οργανώσεων προστασίας του περιβάλλοντος και των ανθρώπινων δικαιωμάτων που οντιμετωπίστηκε μερικές φορές με βίαη καταστολή. Οι αντίπαλοι της ιδιωτικοποίησης περιγράφουν τους βορώνους του νερού σαν αρπακτικούς κεφαλοιοκράτες που προγορομοτίζουν την κατάκτηση των παγκόσμιων υδάτινων πόρων ώστε να αυξήσουν τις τιμές και να διευρύνουν το χάσμο μεταξύ πλούσιων και φτωχών.

Η αντίθεση επικεντρώνεται στις οικονομικές επιπτώσεις της ιδιωτικοποίησης (οικονομικές επιβαρύνσεις, μείωση εισοδήματος, ούξηση της ανεργίας, δύνομη των βαρώνων), των κινδύνων γιο οικοσυστήματα και φυσικούς πόρους, του έλεγχου από ξένους του θεμελιώδους φυσικού πόρου, αλλά και τον αποκλεισμό των φτωχών από την πρόσβαση στο νερό και των τοπικών κοινωνιών από τις αποφάσεις γιο τους δικούς τους πόρους. Αντιείνουν ότι ον και είναι οσφές πως πράγματι υπάρχουν θετικά οποτελέματα από την ιδιωτικοποίηση, αυτό οφείλεται σε πολλές περιπτώσεις πρωτίστως στο δάνειο από την Δ.Τ. ενώ οι επιχειρήσεις διαθέτουν ελάχιστο δικά τους κεφάλαια, και αν η Δ.Τ. δοπονοούσε ίδιες προσπάθειες και χρήματα στη βελτίωση των δημόσιων και δημοτικών οργανισμών νερού αυτές θα απέδιδαν καλύτερο από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις ειδικά όταν έχει η χώρα ένα

ισχυρό κράτος δικαίου και μισό τίμια, αποτελεσματική διοίκηση.

Ταυτόχρονα, η μεγαλύτερη ανάγκη για αποτελεσματικές και αξιόπιστες υπηρεσίες νερού υπάρχει κατά κανόνα σε εκείνες τις χώρες όπου συναντούμε αδύναμους δημόσιους τομείς, διαφθορά και έντονα κοινωνικά προβλήματα. Σε αυτές τις χώρες που οι βαρώνοι

βάζουν, με την βοήθεια της Δ.Τ., στο στόχαστρο τους οι αδύναμες και διεφθαρμένες κυβερνήσεις τους αδυνατούν να διαπραγματευτούν μια στοιχειωδώς αξιοπρεπή συμφωνία. Η ιδιωτικοποίηση, υποστηρίζουν οι αντίπαλοί της, περιθωριοποιεί τις φτωχές περιφέρειες που δεν παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον για το ιδιωτικό κεφαλαίο και βθαίνει την καθυστέρησή τους. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις έχουν οικονομικό όφελος από την μείωση της συντήρησης των δικτύων και φυσικά αποφεύγουν όπως ο διάβολος το λιβάνι τις εξαιρετικά δαπανηρές αντικαταστάσεις τους λόγω παλαιότητας. Ιδιαίτερα επικίνδυνα για την υγεία των πολιτών είναι το γεγονός ότι δεν έχουν κανένα λόγο —το αντίθετο μάλιστα— να λαμβάνουν εξαντλητικά και δαπανηρά μέτρα προστασίας και έλεγχου της ποιότητας του νερού όπως επίσης δεν έχουν κανένα λόγο να επιζητούν την μείωση της σπάταλης αφού αυτό τους στερεί πολύτιμα κέρδη. Μια διαδικασία ιδιωτικοποίησης, κατά τους επικριτές της, είναι συχνά δρόμος χωρίς επιστροφή καθώς τυχόν καταγγελία της σύμβασης οδηγεί τις πόλεις και τα κράτη σε δικαστικές περιπέτειες με αντικείμενο τεράστια χρηματικά ποσά, τα οποία διεκδικούν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις ενώπιον διεθνών οργανισμών επίλυσης διαφώρων. Παράλληλα με την υλοποίηση των ιδιωτικοποιήσεων καταστρέφονται οι υπάρχουσες δημόσιες δομές στον τομέα του νερού, χάνεται πολύτιμη πείρα, στελέχη και δεξιότητες. Η διάρκεια των συμβάσεων, όντας μακρόχρονη (τουλάχιστον 10 έως 20 έτη), καθιστά την απώλεια των υδάτινων πόρων από την κοινωνία σχεδόν ανέκκλητη και οι δομές της ιδιωτικοποίησης ενθαρρύνουν τη δωροδοκία καθώς οι συμβάσεις γίνονται χωρίς διαφάνεια πίσω από κλειστές πόρτες.

Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις δίνουν την υπόσχεση να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες σε χαμηλότερες τιμές. Η έρευνα του ICIJ

αποκάλυψε ότι οι κυβερνήσεις συχνά συζάνουν τις τιμές του νερού πριν από την ιδιωτικοποίηση για να αφήσουν στους ιδιώτες την δυνατότητα να μειώσουν αμέσως τις τιμές και να κερδίσουν την κοινωνική συναίνεση. Ακολουθούν πιέσεις προκείμενες να επαναδιαπραγματευθεί η εταιρεία την σύμβαση προς όφελός της (διαθέτοντας δε ήδη τον έλεγχο του νερού έχει τεράστια διαπραγματευτική δύναμη) με αποτέλεσμα γρήγορα οι τιμές να εκτινάσσονται στα ύψη ενώ οι αρχικοί στόχοι για επεκτάσεις και εκσυγχρονισμό των συστημάτων πόσιμου νερού και αποχέτευσης εγκαταλείπονται.

Στο βασικό επιχείρημα υπέρ της ιδιωτικοποίησης, ότι το οικονομικό βάρος θα μετατοπιστεί από τον δημόσιο στον ιδιωτικό τομέα, οι αντίπαλοί της απαντούν ότι αυτό μετακυλιέται στους καταναλωτές που πληρώνουν περισσότερο κάθε μήνα τον λογαριασμό του νερού και συνοδεύεται από μεγάλες απολύσεις προσωπικού.

Η έλλειψη νερού σε μια χώρα είναι δυνατόν να αποδώσει στις εταιρίες τεράστια ποσοστά κέρδους με την μεταφορά νερού σε αυτήν από άλλες χώρες. Οι εταιρείες ασκούν τεράστιες οικονομικές και πολιτικές πιέσεις σε χώρες με επάρκεια νερού προκείμενου να πετύχουν την εξαγωγή του σε άλλες

με καταστρεπτικές συνέπειες (τεράστια οικολογική καταστροφή και κοινωνικοοικονομικές περιπέτειες).

Φυσικό το σημαντικότερο επιχείρημα παραμένει ότι: Η ιδιωτικοποίηση μπορεί να αφήσει τους φτωχούς χωρίς πρόσβαση στο πόσιμο νερό και τις υποδομές υγιεινής.

Αν ρίξουμε μια ματιά στα προγράμματα ιδιωτικοποιήσεων διεθνώς θα δούμε, πέραν των άλλων, έντονα τα φαινόμενα της διαφθοράς και της χρήσης μεθόδων καταστολής και θα παρατηρήσουμε μεγάλα ποσοστά και «τρανταχτές» περιπτώσεις αποτυχίας.

Αύγουστος 2000: Εμφανίζεται χολέρα στην Νότια Αφρική που μέχρι τον Ιανουάριο 2002 μολύνει περισσότερους από 250.000 ανθρώπους και προκαλεί 300 θανάτους. Ο David Hemson, κοινωνικός επιστήμονας που εστάλη από την κυβέρνηση για να ερευνήσει τις αιτίες τις απέδωσε στο γεγονός ότι είχαν αρχίσει οι διαδικασίες εμπορευματοποίησης του νερού και μεγάλος αριθμός κατοίκων αναγκάστηκαν να αναζητήσουν νερό σε μολυσμένα ρέματα και λίμνες λέγοντας "Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η αδυναμία των ανθρώπων να πληρώσουν το πλήρες κόστος του νερού ήταν η άμεση αιτία της επιδημίας χολέρας».

Το διασημότερο παράδειγμα αντίστασης στην ιδιωτικοποίηση είναι αυτή της πόλης Cochabamba της Βολιβίας. Κοινοπραξία των Bechtel και United Utilities πήρε τον έλεγχο των υδάτινων έργων της πόλης το 1999 και ακολούθησαν αυξήσεις μέχρι 150% και απειλές για διακοπή υδροδότησης όσων δεν πλήρωναν. Η σύμβαση έδωσε στην Κοινοπραξία τον έλεγχο του υπόγειου νερού και της επέτρεψε να κλείσει τις ιδιωτικές γεωτρήσεις. Όταν οι διαμαρτυρίες εντάθηκαν αστυνομία και Στράτος κλήθηκαν να τις καταστείλουν σκοτώνοντας δύο ανθρώπους. Όταν

η κυβέρνηση προχώρησε σε σκύρωση της παραχώρησης η κοινοπραξία την μήνυσε απαιτώντας αποζημιώσεις ενώπιον του «διεθνούς κέντρου για την τακτοποίηση των διαφωνιών επένδυσης» που ανήκει στο γκρουπ της Δ.Τ.

Στην Γαλλία «SUEZ» και «Vivendi» έχουν στενούς πολιτικούς δεσμούς με την εθνική και τοπική εξουσία ενώ ανώτεροι υπάλληλοί τους έχουν κατηγορηθεί και σε μερικές περιπτώσεις καταδικαστεί για παράνομες χρηματοδοτήσεις προεκλογικών αγώνων, δωροδοκίες και απάτες για να εξασφαλίσουν συμβόλαια στον τομέα του νερού.

Το 1988 η κυβέρνηση της θάτσερ μετέτρεψε 10 περιφερειακούς οργανισμούς νερού σε ιδιωτικές επιχειρήσεις με παραχωρήσεις 25ετίας, απαλλαγή από χρέη, απαλλαγή φόρων στα κέρδη, επιχορηγήσεις κ.λπ. καθώς και είσοδό τους στο χρηματιστήριο και δημιουργία ιδιωτικών μονοπωλίων. Σύντομα εμφανίστηκαν σοβαρές αντιδράσεις καθώς οι τιμές αυξήθηκαν κατά μέσο όρο πάνω από 50% τα πρώτα 4 έτη. Τα τεράστια κέρδη προσέλκυσαν τις μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες και οι περισσότερες από τις 10 επιχειρήσεις αγοράστηκαν μετά από την πενταετή περίοδο «προστασίας» τους. Ακολούθησε διακοπή της παροχής νερού σε σημαντικό αριθμό κατοίκων που δεν είχαν να πληρώσουν και η λειτουργία των «μετρητών προκαταβολής πληρωμής» που παρείχαν πρόσβαση στο νερό με την χρήση πλαστικής κάρτας μόνο όταν προπληρώναν οι πελάτες τα χρήματα και για όσο καιρό είχε χρήματα ο λογαριασμός τους (ακριβώς όπως η καρτακινητη τηλεφωνία). Οι αντιδράσεις ανάγκασαν το Κοινοβούλιο να ψηφίσει νόμο που απαγόρευσε τις αποσυνδέσεις και τη χρήση μετρητών. Παράλληλα υπήρξαν σοβαρές παραβιάσεις της νομοθεσίας όπως έλλειψη βασικών μέτρων συντήρησης, αναστροφές ροής υπονόμων, ρύπανση υδάτινων πόρων και κακή ποιότητα πόσιμου νερού που οδήγησαν σε τακτικές ποινικές δίωξεις κατά των επιχειρήσεων. Σήμερα η κατάσταση έχει βελτιωθεί μετά από τις αντιδράσεις.

Τον Ιανουάριο του 2003 οι αρχές της Ατλάντα αποφάσισαν να διακόψουν τη μεγαλύτερη σύμβαση ιδιωτικοποίησης νερού στις ΗΠΑ που έγινε το 1998 και διαφημίστηκε ως «πρότυπο». Άντ' αυτού, το φιάσκο στην Ατλάντα με την ιδιωτική επιχείρηση να αυξάνει σημαντικά την τιμή του νερού, να ζητάει συνεχώς περισσότερες επιχορηγήσεις, να χρεώνει στην πόλη εργασίες που δεν έχει πραγματοποιήσει, και να παραμελεί συστηματικά την συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό καθώς και τις παραβιάσεις της περιβαλλοντικής νο-

μοθεσίας η περίπτωση αυτή χρησιμεύει πλέον ως παράδειγμα αποφυγής όπως και οι αντίστοιχες του Μπουένος Άιρες (Αργεντινή), της Μανίλα (Φιλιππίνες) κ.ά.

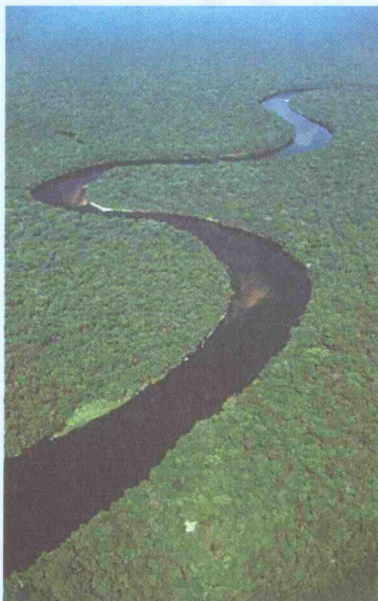
Στην Ελλάδα την ευθύνη του πόσιμου νερού και της αποχέτευσης έχουν οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α) που αποτελούν ΝΠΙΔ εκτός Αθήνας και της Θεσσαλονίκης όπου έχουμε την εμφάνιση των πρώτων προσπαθειών ιδιωτικοποίησης του νερού στην χώρα μας.

Έτσι η ΕΥΔΑΠ με 4.000.000 πελάτες στην Αθήνα γίνεται το 1999 Ανώνυμη Εταιρεία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο με τα κυριότερα πάγια της να απορροφώνται από την «Εταιρεία Παγίων ΕΥΔΑΠ ΝΠΔΔ» και να παραμένουν στην ιδιοκτησία του δημοσίου (φράγματα, ταμιευτήρες, εξωτερικά υδραγωγεία και αντλιοστάσια, καθώς και οι άλλες εγκαταστάσεις που εξασφαλίζουν την ασφαλή μεταφορά του νερού μέχρι τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας του).

Η ΕΥΔΑΠ συνεχίζει να λειτουργεί τα έργα για λογαριασμό της «Εταιρείας Παγίων» και για την εξασφάλιση της υδροδότησης της Πρωτεύουσας προμηθεύεται ακατέργαστο νερό από το Δημόσιο. Το τίμημα του ακατέργαστου νερού μέχρι το 2004 συμψηφίζεται με το κόστος των υπηρεσιών που προσφέρει η ΕΥΔΑΠ για τη συντήρηση και λειτουργία των παγίων στοιχείων. Ανάλογο είναι το νομικό καθεστώς που ισχύει για την ΕΥΑΘ (Θεσσαλονίκη)

Οι ΔΕΥΑ στην πλειοψηφία τους αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά και αλλά προβλήματα, αρκετές είναι υπερχρεωμένες και αδυνατούν να αντιμετωπίσουν τις τεράστιες επενδύσεις που απαιτούνται στον τομέα του δικτύου και των εγκαταστάσεων πόσιμου νερού, αποχέτευσης και αντιπλημμυρικής προστασίας. Συνεπώς έχουν διαμορφωθεί οι απαραίτητες συνθήκες ώστε να αναμένεται αργά η γρήγορα ότι πιο επιθετικές πολιτικές ιδιωτικοποίησης θα κτυπήσουν την πόρτα μας. Ήδη αναζητείται στρατηγικός επενδυτής για συνεργασία με την ΕΥΔΑΠ.

Έχω την άποψη ότι το μεγάλο πρόβλημά μας δεν είναι άλλο από το γεγονός ότι παρόλα αυτά καμία συζήτηση δεν έχει ανοίξει... Όταν ανέτοιμοι, άβουλοι και μοιραίοι θα αντιληφθούμε ότι οι βάρβαροι, ήδη από καιρό είναι εντός των τειχών απλά θα κάνουμε αυτό που τόσο καλά ξέρουμε... Θα τους καταγγείλουμε με στεντόρεια φωνή.

Νερό και Οικονομία...

Δηλαδή;

του Στάθη Α. Παπαχριστιόπουλου, Διπλ. Χημικού Μηχανικού, MBA, Προέδρου Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών - Τμήμα Δυτικής Ελλάδας

Το Νερό, ένα από τα πολυτιμότερα αγαθά του πλανήτη μας και η Οικονομία του είναι ένα θέμα σύνθετο που αντιμετωπίζει το επιβάλλει να το δούμε κάτω από ένα άλλο πρίσμα, όπως αυτό της διαχείρισης των υδατικών πόρων.

Με τη φράση Διαχείριση Υδατικών Πόρων εννοούμε το σύνολο των συντονισμένων δράσεων, στο σύστημα Υδατικός πόρος - Χρήση του, συνεκτιμώντας την κοινωνικοοικονομική και την φυσική τους υπόσταση και ο συντονισμός για την εναρμόνιση των αντιθέσεων που εμφανίζονται στην πράξη, στοχεύοντας βεβαίως στην προστασία, διατήρηση και ανάπτυξη του πόρου.

Στο σύστημα αυτό η φυσική υπόσταση υπερέχει στο σκέλος Υδατικός Πόρος (πρακτικά απόληψη και επιστροφή του νερού στο φυσικό περιβάλλον), ενώ στο σκέλος Χρήση υπερέχει η κοινωνικοοικονομική διάσταση, γιατί αναφέρεται απευθείας στους στόχους του χρήστη.

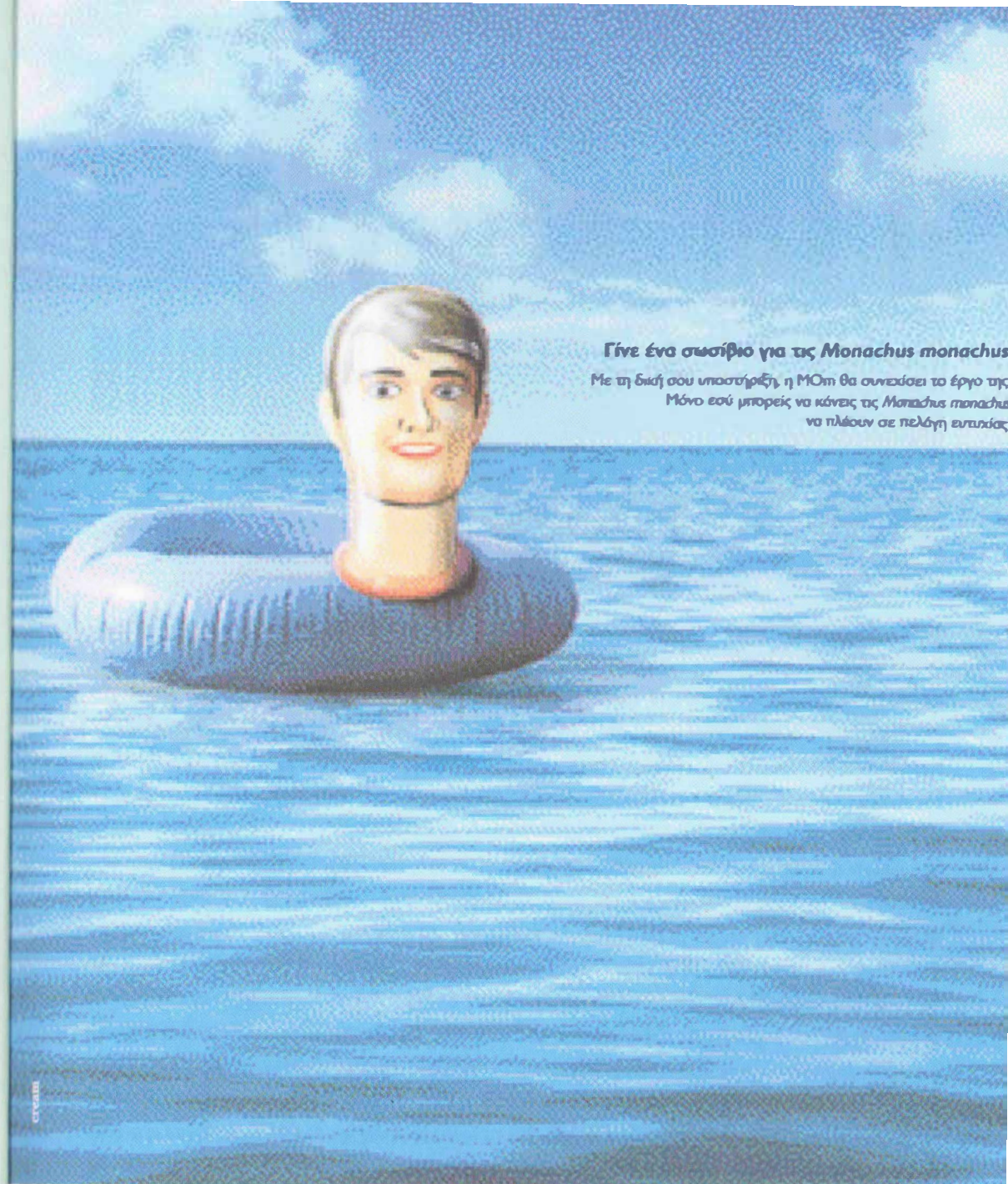
Η χρησιμοποίηση του νερού όμως έχει διυποτάκτη δυναμική γιατί στο Κοινωνικό-Οικονομικό επίπεδο, χρησιμοποίηση του νερού σημαίνει να το καθιστάς χρήσιμο, να το χρησιμοποιείς με σκοπό την ικανοποίηση μίας ανάγκης(ζήτηση), ενώ στη διαμόρφωση της ζήτησης από το χρήστη, πέραν των αντικειμενικών αναγκών, υπεισέρχονται και άλλοι παράγοντες, όπως οικονομικοί, κοινωνικοί, πολιτισμικοί κ.λπ.

Στο Φυσικό Περιβάλλον χρησιμοποίηση του νερού σημαίνει:

Μεταβολή της δομής και των χαρακτηριστικών της φυσικής του κατάστασης

- Άμεσα (εκμετάλλευση του πόρου με σκοπό τη μεταφορά του προς όφελος ενός οικονομικού μεγέθους) και
- Έμμεσα (με τον ίδιο τρόπο που τα έμβια μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά του αέρα) η οποία καθορίζεται από τις ενέργειες που τείνουν να διαφοροποιήσουν το κύκλο του νερού (φυσική διεργασία) και τα ποιοτικά του χαρακτηριστικά και ανάγεται σε επιπτώσεις των ενεργειών αυτών πάνω στο φυσικό περιβάλλον.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι ο ρόλος της διαχείρισης είναι πολύ σημαντικός τόσο στην εκτίμηση των πραγματικών αναγκών, όσο και στην ιεράρχηση των χρήσεων και τελικά στην ικανοποίηση της ζήτησης σύμφωνα πάντα με τα διαθέσιμα. Απαιτούνται λοιπόν τεχνικές παρεμβάσεις, τεχνολογίες και εργαλεία στη διαχείριση της ζήτησης τέτοια ώστε να ικανοποιούν αφενός τη ζήτηση και αφετέρου να διασφαλίζουν την επάρκεια (ποσοτικά και ποιοτικά).

Γίνε ένα σωσίβιο για τις Monachus monachus
Με τη δική σου υποστήριξη η ΜΟπ θα συνεχίσει το έργο της.
Μόνο εσύ μπορείς να κάνεις τις Monachus monachus να πλεύουν σε πελάγη ευτυχίας.

Ναι, θέλω να γίνω υποστηρικτής της ΜΟπ!

Όνομα: Επώνυμο: Διεύθυνση: Τ.Κ.:
Πόλη: Τηλέφωνο: Έτος γέννησης: Επάγγελμα: e-mail:
Σας στέλνω ως οικονομική ενίσχυση το ποσό των: 30€ 50€ 100€ 150€ Παρακαλώ χρεώστε την πιστωτική μου κάρτα. VISA MASTERCARD DINERS
Αριθμός Κάρτας:..... Όνομα κατόχου: Ημερομηνία λήξης: _ / _ / _ Υπογραφή:

* Η υποστήριξή σας είναι πολύτιμη για τη δράση μας. Προσφέροντας 30€ και πάνω γίνεστε υποστηρικτής μας. Θα λάβετε ένα πρώτο ενημερωτικό πακέτο για τη δράση μας, τέσσερις φορές το χρόνο το περιοδικό μας "Ιστορίες για Φώκιες" και την κάρτα υποστηρικτή. Σε κάθε περίπτωση θα λάβετε απόδειξη για τη δωρεά σας, ενώ οι δωρεές άνω των 100€ εκπίπτουν από τα φορολογητέα σας εισοδήματα. ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ.

Συμπληρώστε τα στοιχεία σας και στείλτε μας το απόκομμα ταχυδρομικά ή στο fax 210 5222450. Αν έχετε πρόσβαση στο Internet, στείλτε μας τη συνδρομή σας εύκολα και με ασφάλεια, πληκτρολογώντας www.winforlife.gr και κάνοντας κλικ στο λογότυπο της ΜΟπ.

ΜΟπ. Εταιρία Μελέτης και Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιος. Σολωμού 18, 106 82
Αθήνα. Τηλ: 210 5222888, e-mail: support@mop.gr, web site: www.mop.gr

Η «διψασμένη» τρίτη χιλιοετηρίδα

Του Κωνσταντίνου Κωνσταντακόπουλου, Βιολόγου - Msc. Περιβαλλοντολόγου

Ο πλανήτης μας διψάει όλο και περισσότερο και η αντιμετώπιση του προβλήματος της δίψας τα επόμενα χρόνια θα είναι ένα γιγαντιαίο εγχείρημα, καθώς εμπειρογνώμονες προειδοποιούν ότι ολόκληρες περιφέρειες κινδυνεύουν να στερέψουν, με καταστροφικές συνέπειες για τους πληθυσμούς τους.

Ένα από τα κύρια θέματα τα οποία αποσχόλησαν τη 2η Παγκόσμια Διάσκεψη για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ (2002), ήταν η επάρκεια του νερού στον πλανήτη μας. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ΟΗΕ, 1,1 δισ. άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό και 2,4 δισ. ζουν κάτω από τραγικές συνθήκες υγιεινής.

Τα αποθέματα νερού στον πλανήτη είναι περιορισμένα και οι προβλέψεις για το μέλλον των υδάτινων πόρων στον 21ο αιώνα είναι μάλλον δυσαισθητικές.

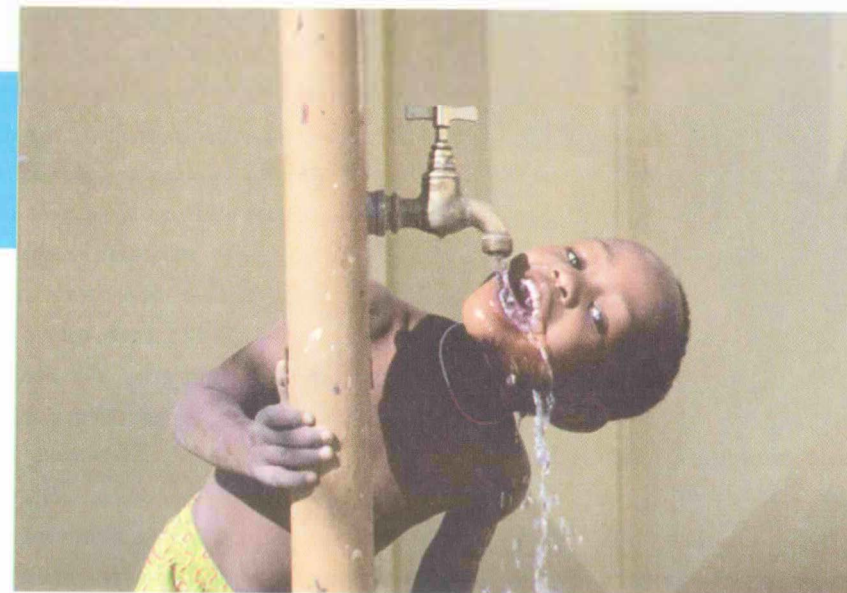
Μόλις το 2,5% περιέχει την κατάλληλη αναλογία άλατος και από αυτό, το δύο τρίτα είναι εγκλωβισμένα στον πάγο. Από το υπόλοιπο, το 20% βρίσκεται σε απομονωμένες περιοχές, ενώ μόλις το 0,08% είναι κατάλληλο προς κατανάλωση.

Σε έκθεση του περιβαλλοντικού προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών —UNEP— του 1999 αναφέρεται ότι διακόσιοι επιστήμονες από πενήντα χώρες θεωρούν την έλλειψη νερού ως ένα από τα πλέον ανησυχητικά προβλήματα της νέας χιλιετίας.

Το 70% του διαθέσιμου νερού στον πλανήτη χρησιμοποιείται στη γεωργία, αλλά το Παγκόσμιο Συμβούλιο Νερού προειδοποιεί ότι έως το 2020 οι διαθέσιμοι υδάτινοι πόροι δεν θα επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες της ανθρώπινης κοινωνίας.

Σήμερα, ο ένας στους πέντε ανθρώπους δεν έχει πρόσβαση σε καθαρό, πόσιμο νερό και ένας στους δύο ζει υπό ακατάλληλες συνθήκες υγιεινής, ενώ κάθε ημέρα περισσότερα από 30.000 παιδιά πεθαίνουν πριν συμπληρώσουν το πέμπτο έτος της ζωής τους, από έλλειψη νερού ή φαγητού.

Η κατάσταση στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι σε καλύτερα επίπεδα, όμως οι τάσεις των δεικτών που αφορούν το νερό δεν μπορεί παρά να προκαλούν ανησυχία.

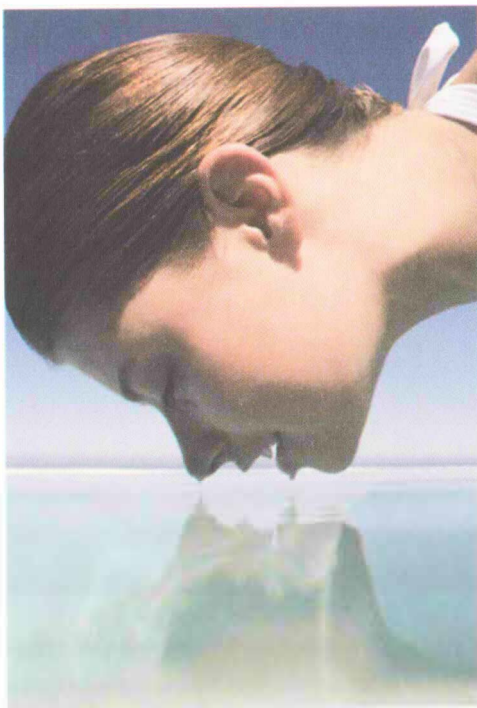
Σε σύγκριση με τις συνθήκες σε μερικά μέρη του κόσμου, η κατάσταση των ευρωπαϊκών υδάτινων πόρων είναι σχετικά ευνοϊκή: η ήπειρος δεν αντιμετωπίζει γενικές ελλείψεις νερού, ενώ οκραία προβλήματα ύδρευσης, όπως ξηρασίες και πλημμύρες, είναι σπάνια. Ωστόσο, μια πολύ προσεκτική εξέταση καθιστά σαφές ότι η ποιότητα του νερού της Ευρώπης απέχει πολύ από το να είναι ικανοποιητική. Πιο συγκεκριμένα:

- 20% όλων των επιφανειακών υδάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση απειλείται σοβαρά από ρύπανση.
- Τα υπόγεια ύδατα παρέχουν περίπου το 65% όλου του πόσιμου νερού της Ευρώπης.
- 60% των ευρωπαϊκών πόλεων κάνουν υπερεκμετάλλευση των πόρων των υπογείων υδάτων τους.
- 50% των υγροτόπων βρίσκονται σε «επικίνδυνη κατάσταση» λόγω της υπερεκμετάλλευσης των υπόγειων υδάτων.
- Η επιφάνεια της αρδευόμενης γης στη Νότια Ευρώπη έχει αυξηθεί κατά 20% από το 1985.

Δεδομένων των πολυάριθμων και αυξανόμενων πιέσεων στους υδάτινους πόρους μας, έχει ζωτική σημασία να υπάρξουν αποτελεσματικά νομοθετικά όργανα που θα αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τα προβλήματα και θα βοηθήσουν στην εξασφάλιση αυτών των πόρων για τις επόμενες γενιές.

Η οδηγία - Πλαίσιο περί Υδάτων (WFD) επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της προστασίας των υδάτων σε όλα τα ύδατα και θέτει ως σαφείς στόχους ότι μέχρι το 2015 πρέπει να επιτευχθεί «καλή κατάσταση» για όλα τα ευρωπαϊκά ύδατα και να εξασφαλιστεί αειφόρος χρήση του νερού σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτό το νέο σύστημα-ομνρέλα έρχεται την κατάλληλη στιγμή, καθώς οι υδάτινοι πόροι της Ευρώπης αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις.

Η προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος μπορεί να επιτευχθεί μόνο με περαιτέρω ενοποίηση των διάφορων πολιτικών ανά περιοχές. Στην ουσία, η Οδηγία - Πλαίσιο περί Υδάτων ενθαρρύνει, και σε μερικές περιπτώσεις απαιτεί, την ενοποίηση πολιτικών και ενεργειών που μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας του νερού. Ως τέτοιες, για παράδειγμα, νοούνται οι ενέργειες αγροτών που αλλάζουν τη

γεωργική χρήση γης για να μειώσουν τις διορροές νιτρικών αλάτων στο υπόγειο ύδατα, ή βιομηχανικών παραγωγών που επενδύουν σε νέες τεχνολογίες για να μειώσουν τις εκπομπές, ή καταναλωτών που αγοράζουν φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα (όπως βιοσποδομήσιμο οπορρυποντικό).

Συνεπώς, οι στόχοι της βιώσιμης χρήσης του νερού πρέπει να ενσωματώνονται στους στόχους άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών σχετικά με τη γεωργία και την ολιεία, την ενέργεια, τις μεταφορές, τον τουρισμό κ.λπ. Όπου η υπάρχουσα νομοθεσία αποτυγχάνει να λύσει το πρόβλημα της καλής ποιότητας νερού, τα κράτη-μέλη πρέπει να εξακριβώνουν πότε συμβαίνει αυτό και να μελετούν πρόσθετο μέτρο για την εκπλήρωση όλων των σχετικών στόχων. Αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, ουστηρότερους ελέγχους για τις εκπομπές ρύπανσης από τη βιομηχανία ή τη γεωργία.

Σε θέματα ελέγχου της ρύπανσης, η Οδηγία να συνδυάζει δύο προσεγγίσεις —την καλύτερη δυνατή μείωση των εκπομπών και ελάχιστο όριο ποιότητας— για να εξασφαλιστεί ότι οι στόχοι «καλής οικολογικής ποιότητας» νερού θα εκπληρωθούν μέχρι το 2015. Αυτό πρέπει να επιτευχθεί από τα κράτη-μέλη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπονεί «πρότυπο ποιότητας για το περιβάλλον» όπου δίνεται ο ορισμός της «καλής χημικής κατάστασης». Συγχρόνως, ετοιμάζονται μέτρα ελέγχου εκπομπών το οποίο κλιμακώνονται από τη μείωση μέχρι την εξάλειψη των διαρροών στο υδάτινο περιβάλλον μέσω σε χρονικό διάστημα 20 ετών για τους χειρότερους ρύπους στο ευρωπαϊκό ύδατα, τις «κατά προτεραιότητα επικίνδυνες ουσίες». Και πάλι, η ενοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων θα είναι ονογκόιο για την επίτευξη ενός τόσο φιλόδοξου στόχου για τις κατά προτεραιότητα επικίνδυνες ουσίες.

Τώρα που γνωρίζουμε ότι τόσο πολλές δραστηριότητες επηρεάζουν το νερό, μπορούμε να κατονομάσουμε τη σημασία της διατήρησης του νερού και της βοήθειας στην προστασία του από ρύπους. Είναι ακόμη πιο

σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε ότι η ζήτηση αυξάνει συνεχώς. Συνεπώς, εναπόκειται σε εμάς να εξασφαλίσουμε ότι η Ευρωπαϊκή πολιτική περί Υδάτων θα υλοποιηθεί αποτελεσματικά, ότι υπάρχει αρκετό νερό για τις ερχόμενες γενιές και ότι το νερό αυτό πληροί προδιαγραφές υψηλής ποιότητας.

Καθώς οι ελλείψεις του νερού αυξάνονται σε ολόκληρο τον κόσμο, οι άνθρωποι ανοητούν τρόπους ενοχοποίησης των υγρών αποβλήτων. Αυτό είναι λογικό, διότι επιτρέπει διπλή χρήση με την ίδια δαπάνη άντλησης και δαπάνη υποχρεωτικής επεξεργασίας υγρών αποβλήτων. Μειώνει επίσης την ποσότητα των υδάτων που πρέπει να εκτραπούν, εξοικονομώντας, έτσι, πόρους. Το μόνο μειονέκτημα είναι ότι μειώνει τη διαθέσιμη ποσότητα νερού επειδή όταν κατονομάζεται ενοχοποιημένο νερό, επιστρέφει λιγότερο νερό στο φυσικό υδρολογικό σύστημα.

Η ενοχοποίηση είναι μια σημαντική και φυσική μέθοδος διαχείρισης των υδάτων οπιστράγγισης. Για να αποκομιστεί το μεγαλύτερο όφελος από δεδομένη παροχή νερού και για να βοηθηθεί η διάθεση υδάτων οπιστράγγισης, έχουν αναπτυχθεί στρατηγικές ενοχοποίησης του νερού. Αυτό γίνεται επειδή πρέπει να ληφθούν υπόψη πολλοί παράγοντες, από τις βραχυπρόθεσμες μέχρι τις μακροπρόθεσμες ανάγκες, καθώς και ευαίσθητο τοπικό ζήτημα. Σε ξηρές περιοχές όπου είναι περιορισμένη η παροχή νερού άρδευσης, το νερό οπιστράγγισης μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως συμπλήρωμα. Ωστόσο, η ποιότητα του νερού οπιστράγγισης προσδιορίζει ποιες καλλιέργειες μπορούν να αρδευτούν. Νερό οπιστράγγισης με μεγάλη περιεκτικότητα άλατος, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άρδευση ευαίσθητων στο αλάτι καλλιεργειών. Θα μπορούσε, ωστόσο, να ενοχοποιηθεί σε ανθεκτικές χορτονομές ή σε υφάλμυρο συστήματα γεωργίας-οοοκομίας.

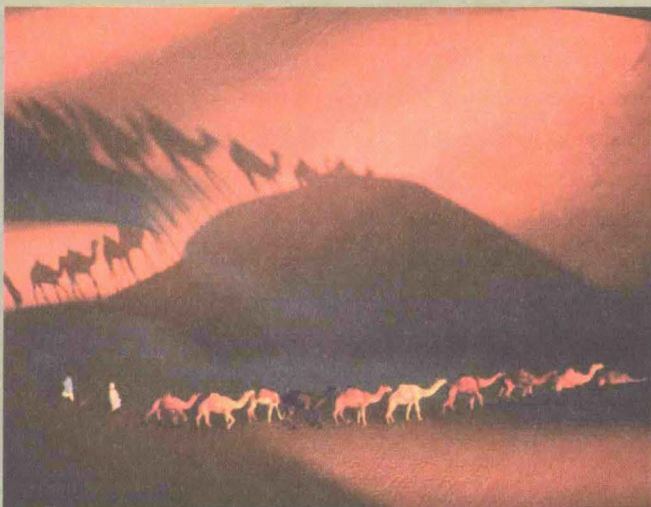
Πράγματι, το υφάλμυρο νερό οπιστράγγισης ενοχοποιείται όλο και περισσότερο για την άρδευση ανθεκτικών στο αλάτι καλλιεργειών και δέντρων. Επίσης, όπου ένα αρδευτικό έργο βρίσκεται κοντά σε φυσικά υγράτοπα, το νερό οπιστράγγισης μπορεί να ενοχοποιηθεί στον υγρότοπο. Ακόμη κι εδώ, ωστόσο, πρέπει να λαμβάνονται προφυλάξεις για να εξασφαλιστεί ότι η ποιότητα του νερού οπιστράγγισης δεν βλάπτει το ψάρι, το υρόβιο πτηνά ή άλλο άγριο είδη στο υγρότοπο και ότι η ποσότητα του νερού που περνά μέσω από τον υγρότοπο είναι αρκετή για να αποτρέψει συγκεντρώσεις ουσιών που δεν υπερβαίνουν το επίπεδο κινδύνου.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι τα υδατικά συστήματα δέχονται όλο και μεγαλύτερες πιέσεις λόγω συνεχούς αύξησης της ζήτησης επαρκών ποσοτήτων ύδατος καλής ποιότητας για όλους τους σκοπούς. Η όποια διαχείριση των υδάτινων πόρων πρέπει να είναι ορθολογική και για να γίνεται ορθολογική διαχείριση, αυτή πρέπει να είναι ενιαία και ολοκληρωμένη.

Όσον αφορά τις υποδομές, πρέπει να προωθούνται τα έργα πολλαπλής χρήσης ως έργο που διευκολύνουν την ορθολογική διαχείριση αλλά και γιατί πρέπει να καλύπτονται ανάγκες σε ευρύτερες περιοχές και νέους τομείς ανάπτυξης.

Είναι επιτακτική η ενομάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στη διαχείριση των υδάτινων πόρων για να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά το πρόβλημα ρύπανσης και υποβάθμισης της ποιότητας των υδάτων όπως και τα θέματα ονογένωσης των υδατικών πόρων.

Η υιοθέτηση των παραπάνω αρχών είναι μονόδρομος για να αντιστραφεί η φθίνουσα τάση (σε ποιότητα και ποσότητα) που παρουσιάζει σήμερα το παγκόσμιο υδατικό απόθεμα.

Καραβάνια με καμήλες κοντά στο Νούακχοτ, Μαυριτανία

Καρδιά στο Βοχ, Νέα Καλυδονία, Γαλλία

Η Γη από ψηλά

ο Γιάν Άρτους - Μπερτράντ (Yann Artus - Bertrand) είναι από τους σημαντικότερους περιβαλλοντικούς φωτογράφους του κόσμου, γνωστός και στην Ελλάδα από το φωτογραφικό λεύκωμα «Η Ελλάδα από ψηλά - Greece from the Air». Το 1995 με την υποστήριξη του τμήματος Οικολογικών Επιστημών της UNESCO πραγματοποίησε ένα όνειρό του: να αποτυπώσει σε φωτογραφίες τη γη από ψηλά. Το αποτέλεσμα κόβει πραγματικά την ανάσα και μας υπενθυμίζει πόσο όμορφος και πολύτιμος είναι ο κόσμος μας. Από τότε οι συγκεκριμένες φωτογραφίες εκτίθενται πολύ συχνά σε διάφορα μέρη του κόσμου. Πρόσφατα έληξε μια ακόμα έκθεσή τους στην Κοπεγχάγη και ξεκίνησε άλλη στο Παλέρμο η οποία θα διαρκέσει μέχρι τις 18 Ιουνίου. Γίνονται προσπάθειες έκθεσής τους και στην Ελλάδα πράγμα που ευχόμαστε ολόψυχα!

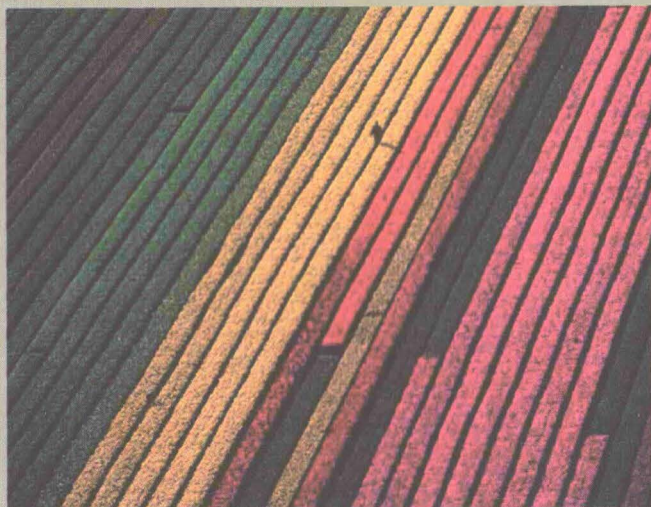
Σμήνος κόκκινων ιβιδών κοντά στο Πεδερνάλες, Δέλτα του Αμοκούρα, Βενεζουέλα

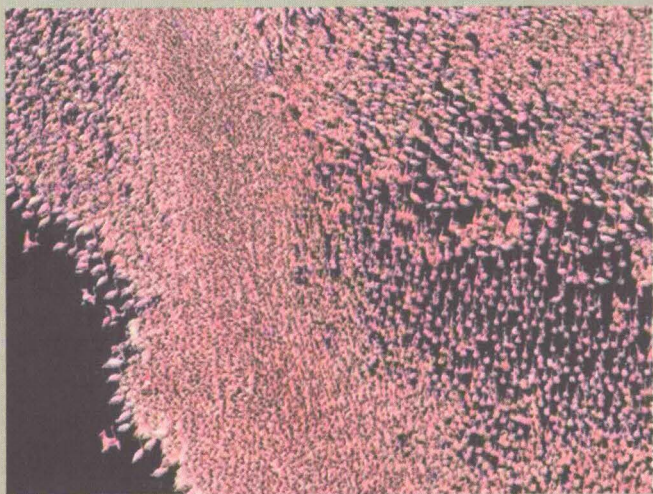
Ο Παγετώνας Πέριο Μορένο, Σάντα Κρουζ, Αργεντινή

Έκθεση καλιών στο Μαρακές,
Μαρόκο

Καλλιέργειες τουλίπας κοντά
στο Άμστερνταμ, Ολλανδία

Φλαμίνγκος στη λίμνη Νακούρου,
Κένυα

mojoradio

107.7 mojohertz

MAJOR OUTLAW JAMMING OUTFIT

www.mojoradio.gr

Κιρκινέζι

Στη Στροφυλιά για τη διάσωσή του

Το κιρκινέζι (Falco naumanni), ένα απειλούμενο είδος πουλιού, βρίσκει καταφύγιο στα Λεχαινά. Το κιρκινέζι είναι ένα μικρό γεράκι στο μέγεθος του περιστέρου. Το αρσενικό έχει γκρι κεφάλι και ουρά ενώ το θηλυκό είναι όλο καφετί. Η παρουσία του κρίνεται φανερά θετική για τον άνθρωπο και τις καλλιέργειές του αφού τρέφεται κυρίως με ακρίδες και άλλα μεγάλα φυτοφάγα έντομα.

Το κιρκινέζι είναι όμως το πλέον απειλούμενο είδος γερακιού με εξαφάνιση. Οι πληθυσμοί του συρρικνώνονται σχεδόν παντού. Μέχρι τώρα δεν έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την μείωση των κιρκινεζιών. Από τις υποθέσεις που ερευνώνται ξεχωρίζουν αυτές που υποστηρίζουν ότι μειώνονται οι ακρίδες και άλλα μεγάλα έντομα εξαιτίας των φυτοφαρμάκων, τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Αφρική, ενώ παράλληλα μειώνονται οι κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος και αναζήτησης τροφής.

Η σποικία των Λεχαινών είναι, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η τελευταία της Πελοποννήσου. Καθώς τα παλιά, παραδοσιακά σπίτια με τις κεραμοσκεπές λιγοστεύουν, μαζί τους περιορίζονται και οι κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος. Οι κάτοικοι των Λεχαινών που παρατηρούν τα κιρκινέζια κάθε χρόνο, αναφέρουν ότι πολλές φορές εγκαταλείπουν την περιοχή χωρίς να φωλιάσουν.

Δύο από τις δράσεις του προγράμματος LIFE-Φύση «Προστασία και Διαχείριση Στροφυλιάς-Κοτυχίου», είναι η συνεχής επιστημονική παρακολούθηση οικοτόπων και ειδών και η εφαρμογή πιλοτικών δράσεων βελτίωσης ενόπιων για τα προστατευόμενα είδη. Στο πλαίσιο της τελευταίας, τοποθετήθηκαν εφτά φωλιές ειδικής κατασκευής για κιρκινέζια σε πέντε σπίτια στα Λεχαινά. Πρόκειται για πειραματική δράση και έχει σκοπό να ενισχύσει την

αναπαραγωγική αποικία στα Λεχαινά, παρέχοντας κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος για το απειλούμενο είδος πουλιού. Η τοποθέτηση έγινε με τη συμμετοχή και βοήθεια της Ένωσης Πολιτών για την Οικολογία και το Περιβάλλον (ΕΠΟΠ) και του Δήμου Λεχαινών που εξασφάλισαν τη συγκατάθεση των ιδιοκτητών των σπιτιών. Στη διαδικασία της τοποθέτησης παρευρέθησαν ο Δήμαρχος Λεχαινών, η Επιστημονική Συντονίστρια του προγράμματος LIFE-Φύση, και μέλη της ΕΠΟΠ, η οποία είχε αναλάβει ανάλογη πρωτοβουλία πριν από δέκα χρόνια σε συνεργασία με το Δασαρχείο Αμαλιάδας και την Πυροσβεστική Υπηρεσία Πύργου.

Αυτή τη φορά, η βελτιωμένη κατασκευή των φωλιών αναμένεται να φέρει καλύτερα αποτελέσματα, ώστε η δράση να επεκταθεί τις επόμενες χρονιές ακόμη και σε άλλες περιοχές. Εάν, λοιπόν, έχετε παρατηρήσει τα μικρά αυτά γεράκια και σε κάποιο άλλη πόλη ή χωριό της Πελοποννήσου, μπορείτε να ενημερώσετε την τοπική ομάδα του προγράμματος LIFE-Φύση, τηλεφωνώντας στο Κέντρο Πληροφόρησης Στροφυλιάς-Κοτυχίου: 26930 31651

ΟΙΚΟΤΟΠΙΑ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2006

37 χρόνια
ΑΘΗΝΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Εκδηλώσεις
«Οικολογίας»

Πύργου
Σίρβου

Ποιητική
Ομάδα
Πλάκο

Πυρηνική
Τουρκία

Αναθεώρηση του Συντάγματος
Χτίστε το όραμα να τελειώσουμε
Ομορφος κόσμος ηθικός, οικολογικά πησυσμένος

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Στην Αθήνα το πρώτο ελληνικό κατάστημα Fair Trade

Altromercato...

Ἡ αληθινὴ εμπόριο με σεβασμό και ευαισθησία

Το πρώτο μη κερδοσκοπικό κατάστημα με προϊόντα δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου (fair trade) άνοιξε στην Αθήνα από τη μη κυβερνητική οργάνωση Fair Trade Ελλάς, σε συνεργασία με την ιταλική CTM Altromercato. Το κατάστημα, ένα από τα 2.500 του είδους του στην Ευρώπη, που εγκαινιάστηκε το Μάρτιο στην οδό Νίκης 30, στο κέντρο της Αθήνας, διαθέτει πιστοποιημένα προϊόντα που παράγονται από συνεταιρισμούς μικρών παραγωγών στη Λατινική Αμερική, την Αφρική και την Ασία.

Το δίκαιο και αλληλέγγυο εμπόριο (fair trade) αποτελεί μια ιδέα και ένα κίνημα. Η ιδέα προέρχεται από την πεποίθηση ότι το παγκόσμιο εμπόριο δεν χρειάζεται να αγνοεί ανθρώπους εστιάζοντας μόνο στους κανόνες ζήτησης και προσφοράς, αλλά μπορεί και να εμπλουτιστεί από τις υψηλές αρχές της δικαιοσύνης και της ηθικής. Σε αντίθεση με το συμβατικό διεθνές εμπόριο, το δίκαιο και αλληλέγγυο εμπόριο στοχεύει στον περιορισμό της φτώχειας και στη βιώσιμη ανάπτυξη των οι-

κονομικά μη προνομιούχων και περιθωριοποιημένων παραγωγών του αναπτυσσόμενου κόσμου, προστατεύοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον και εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες μεταξύ των δύο φύλων, υγιείς και ασφαλείς συνθήκες εργασίας και υψηλή ποιότητα προϊόντων.

Η πιστοποίηση των παραγωγών και των προϊόντων τους γίνεται από οργανισμούς πιστοποίησης υπεύθυνους για το διαρκή έλεγχο των παραγωγών, των εισαγωγέων και των εμπορών που έχουν άδεια να χρησιμοποιούν ετικέτες fair trade, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι τα προϊόντα τους σέβονται αυστηρά τα κριτήρια του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου.

Όπως δηλώνει η πρόεδρος της Fair Trade Ελλάς, Marina Sarli, «μια συνθησιμένη και επαναλαμβανόμενη πράξη, όπως οι καθημερινές μας αγορές, γίνεται αμέσως πιο σημαντική όταν μάθουμε πως, προβλήματα όπως εκμετάλλευση, φτώχεια και κοινωνική αδικία, κρύβονται σε πολλά από τα προϊόντα που αγοράζουμε. Είναι καιρός

να αρχίσουμε να ελέγχουμε αν οι μέθοδοι και οι συνθήκες παραγωγής ενός προϊόντος ανταποκρίνονται στις δικές μας ηθικές αξίες και να επιλέγουμε με βόση αυτές τι αγοράζουμε».

Στο κατάστημα «altromercato» θα βρείτε αντικείμενα χειροτεχνίας και έπιπλα, βιολογικά τρόφιμα, φυσικά καλλυντικά, βιολογικά παιδικά ρούχα και παιχνίδια, χειροποίητα κοσμήματα και αξεσουάρ. Altromercato ομαίνει «άλλη αγορά», μια αγορά που μας δείχνει το δρόμο της υπεύθυνης κατανάλωσης.

Η ιστορία του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου

Οι ρίζες του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου μπορούν να αναζητηθούν στο παρελθόν σε εγχειρήματα που ξεκίνησαν από εκκλησίες στη Νότιο Αμερική και στην Ευρώπη στα τέλη του 1940. Στόχος τους ήταν να προσφέρουν ανακούφιση σε πρόσφυγες και σε άλλες κοινότητες ανθρώπων χτυπημένες από τη φτώχεια, πωλώντας τις χειροτεχνίες τους στις Βόρειες αγορές. Συγκρινόμενες με τις δομές του συμβατικού εμπορίου, αυτές οι Οργανώσεις Εναλλακτικού Εμπορίου (ΑΤΟ) προσέφεραν μεγαλύτερες απολαβές στους παραγωγούς του αναπτυσσόμενου κόσμου μέσω του άμεσου εμπορίου και των δίκαιων τιμών.

Η πιστοποίηση των αγαθών του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου ξεκίνησε στην Ολλανδία το 1988, σαν απόπειρα στην κατακόρυφη πτώση των τιμών στην παγκόσμια αγορά του καφέ. Η υπέρ-δίκαια αφαργίδα ξεκίνησε αργότερα στη Γερμανία. Σήμερα, 19 χώρες έχουν τις δικές τους πρωτοβουλίες ετικετοποίησης, που λειτουργούν με τα ίδια κριτήρια υπό την αιγίδα του Οργανισμού Ετικετοποίησης δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου.

Υπάρχουν πολλοί θρύλοι για την ιστορία του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου...

Κάποιοι λένε ότι οι Αμερικάνοι ήταν οι πρώτοι με τα Δέκα Χιλιάδες Χωριά (ηρώων Αυτοβοηθούμενοι Τεχνίτες) που άρχισαν ν' αγοράζουν κεντήματα από το Πουέρτο

Ρίκο το 1946, και η SERRV που ξεκίνησε τις συναλλαγές με φτωχές κοινότητες στο Νότο στα τέλη του 1940. Το πρώτο επίσημο κατάστημα «δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου» το οποίο πουλούσε αυτά και διάφορα άλλα είδη άνοιξε το 1958 στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Τα πρώτα ίχνη του δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου στην Ευρώπη χρονολογούνται από τα τέλη του 1950, όταν η Oxfam UK άρχισε να πουλά χειροτεχνίες που έφτιαχναν Κινέζοι πρόσφυγες στα μαγαζιά της. Το 1964 δημιούργησε τον πρώτο Οργανισμό δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου. Παράλληλα, πρωτοβουλίες γίνονταν και στην Ολλανδία, και το 1967 ιδρύθηκε ο εισαγωγικός οργανισμός Fair Trade Organisatie.

Το ίδιο χρονικό διάστημα, ομάδες του Τρίτου Κόσμου από τη Δανία άρχισαν να πουλάνε ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο με το μήνυμα: «Αγοράζοντας ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο προσφέρετε στους ανθρώπους στις φτωχές χώρες μια θέση στον ήλιο της ευημερίας». Αυτές οι ομάδες συνέχισαν με το να πωλούν χειροτεχνίες από το Νότο, και το 1969 το πρώτο «Κατάστημα του Τρίτου Κόσμου» άρχισε να λειτουργεί. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '60 και του '70 επίσης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και κοινωνικό κινούμενο άτομα σε πολλές χώρες της Ασίας, της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής, διέκριναν την ανάγκη για οργανώσεις δίκαιου μάρκετινγκ, οι οποίες θα παρείχαν συμβουλές, βοήθεια και υποστήριξη σε μη προνομιούχους παραγωγούς. Πολλές τέτοιες Νότιες Οργανώσεις δίκαιου και αλληλέγγυου εμπορίου ιδρύθηκαν και δημιουργήθηκαν σύνδεσμοι με τις καινούριες οργανώσεις του Βορρά. Αυτές οι σχέσεις βασίζονταν στο συνεταιρισμό, στο διάλογο, στη διαφάνεια και στο σεβασμό. Παράλληλα μ' αυτήν την κίνηση πολιτών, οι αναπτυσσόμενες χώρες οργάνωναν διεθνείς πολιτικές συζητήσεις, όπως το δεύτερο συνέδριο του UNCTAD (United Nations Conference On Trade And Development) —Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη— που πραγματοποιήθηκε στο Δελχί το 1968, για να μεταδώσουν το μήνυμα «Trade Not Aid» («Εμπόριο όχι Βοήθεια»).

Στον αστερισμό, της εικόνας

Της Εύης Γκοιοπούλου

Πολλά έχουν ειπωθεί για τη δύναμη της εικόνας και την καταλυτική επίδραση που έχει στη σύγχρονη κοινωνία. Διμερής η κριτική σχετικά με τις ορνθικές επιπτώσεις της στη ζωή των ανθρώπων. Η σημαντικότερη είναι ότι αποκαυνώνει τον άνθρωπο, εμποδίζει την κριτική σκέψη και αποκοιμίζει την συνείδηση. Το ακριβώς αντίθετο ισχύει όμως στην περίπτωση των κινηματογραφικών εικόνων και κυρίως των ταινιών μυθοπλασίας και τεκμηρίωσης με θέμα την οικολογία σε όλες τις διαστάσεις της. «Το δόντι» κάθε χρόνο σας κάνει καινούσιους αυτής της σπουδαίας προσφοράς της εικόνας στην αφύπνιση των συνειδήσεων ενημερώνοντάς σας για τα διεθνή οικολογικά φεστιβάλ κινηματογράφου που διεξάγονται στην Ελλάδα. Όσοι έχουν παρακολουθήσει μέρος ή όλο το πρόγραμμα του Ecocinema ή του Ecofestival τα προηγούμενα χρόνια, γνωρίζουν παλύ καλά το τι σημαίνει «συνειδητοποίηση των οικολογικών προβλημάτων» και «όλος ο πλανήτης ένα μικρό χωριό». Για παράδειγμα η παρακολούθηση ταινιών για το νερό, το θέμα που απασχολεί αυτό εδώ το τεύχος, αποκλείεται να αφήσει έστω και έναν θεατή αδιάφορο. Βλέπει κανείς ότι το πρόβλημα είναι υπαρκτό, άμεσο και τρομακτικό χωρίς υπερβολή. Οι ταινίες αυτές, από όποια χώρα κι αν προέρχονται, συμβάλλουν όχι μόνο στην συνειδητοποίηση αλλά και στην κατανόηση των προβλημάτων που σχετίζονται με το νερό, τα οποία είναι πολλά και διαφορετικά αλλά καταλήγουν όλα σε ένα και μοναδικό ζητούμενο: την διαχείρισή του. Έχεις την εντύπωση πολλές φορές ότι παρακολουθείς θρίλερ! Μόνο που δεν είναι ψέμα. Είναι αλήθεια και συμβαίνει Εδώ και Τώρα! Όσοι μπορείτε, παρακολουθήστε φέτος τα φεστιβάλ. Είναι βέβαιο ότι θα φύγετε «πλουσιότεροι», μακαρίζοντας σε αυτήν την περίπτωση την «εικόνα» ως μέσο μαρτυρίας για το τι συμβαίνει σ' αυτόν τον πλανήτη. Θα δείτε ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα δεν είναι λόγια του αέρα. Είναι ο σημερινός εφιάλτης που θα μετατραπεί με μαθηματική ακρίβεια σε αυριανή ολοκληρωτική καταστροφή αν δεν συμμορφωθούμε.

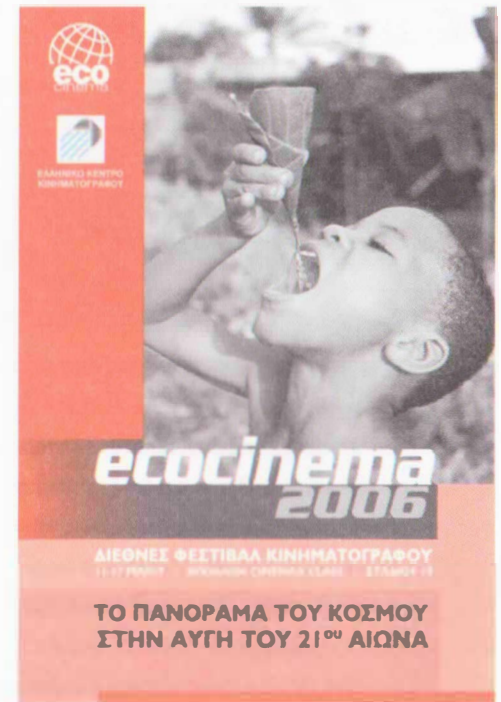
Ταξιδεύοντας

στον κόσμο μέσα στην καρδιά της Αθήνας

Από τις 11 έως τις 17 Μαΐου πραγματοποιείται το 6ο φεστιβάλ ECOCINEMA με τη συνεργασία του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου, στον κινηματογράφο «ΑΠΟΛΛΩΝ FILMCENTER Cinemax Class», Σταδίου 19. Το ECOCINEMA φιλοξενεί και φέτος στο διαγωνιστικό τμήμα μια επιλογή ταινιών των τελευταίων δύο ετών, μια εικόνα του κόσμου μας και των κρίσιμων ζητημάτων που απασχολούν τον πλανήτη. Άνθρωπος και περιβάλλον, παγκοσμιοποίηση, κοινωνίες σε κρίση, πόλεμος είναι κεντρικά θέματα του οικολογικού κινηματογράφου. «Κριτήριο για την επιλογή των ταινιών ήταν και παραμένει, η ευαίσθητη ματιά και η ριζοσπαστική προσέγγιση του θέματος σε συνδυασμό με την κινηματογραφική γραφή, έτσι ώστε το σημαντικό να συμβάλει δημιουργικά στο καλλιτεχνικό αποτέλεσμα», διαβάζουμε στο δελτίο τύπου του Ecocinema.

Στο πρόγραμμα ξεχωρίζει η ταινία «10 Λεπτά Μεγαλύτερος» με την οποία ξεκινάει το φεστιβάλ. Είναι συνδημιουργία δεκαεσσάρων διόσημων σκηνοθετών όπως οι Τζιμ Τζάρμους, Σπίκ Λι, Άκι Κασουρισμάκι, Βιμ Βέντερς, Βέρνερ Χέρτζογκ, Μπερνάρντο Μπερτολούτσι και Ζαν Λυκ Γκοντάρ, με θέμα το χρόνο και τον τρόπο που αυτός βιώνεται σε διαφορετικές εποχές και διαφορετικές κοινωνίες.

Στην ενότητα «Ειδικά αφιερώματα σε Έλληνες και ξένους δημιουργούς» θα προβληθούν φέτος ταινίες του Ολλανδού σκηνοθέτη Γιόρις Ίβενς. Πολύ ενδιαφέρον φαίνεται η τελευταία ταινία του «Μια Ιστορία του Ανέμου» που διαδραματίζεται στην Κίνα. Ο άνεμος εδώ, συναντά το μύθο και τη φαντασία και το περιβάλλον γίνεται πρωταγωνιστής. Η ταινία αυτή χαρακτηρίστηκε από το σύνολο των κριτικών της εποχής αριστουργηματική, ποιητική και προφητική και παρουσιάστηκε στην έναρ-

ξη του φεστιβάλ της Βενετίας το 1988, όπου ο Ivens βραβεύτηκε με το «Χρυσό Λιοντάρι» για το σύνολο του έργου του. Θα προβληθούν επίσης οι ταινίες του «Στο Βαλναραίζο» και «Μιατράλ».

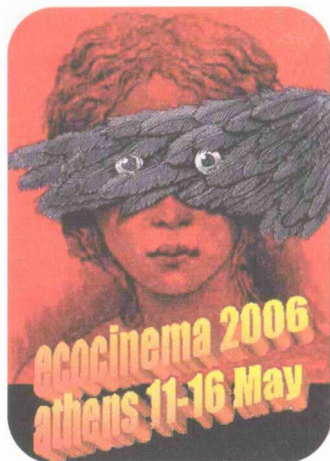
Το δεύτερο σφιέρωμα αφορά το Βραζιλιάνο σκηνοθέτη Χόρχε Μποντάζ-κυ. Θα προβληθούν οι ταινίες «Ιρακέμα» (1976), μια δραματική μυθοπλασία για το παρόν και το μέλλον των ιθαγενών στους τροπικούς και «Σχετικά με τους Θλιμμένους Τροπικούς» (1991), μια κινηματογραφική πραγματεία για την Αμαζονία πάνω στα βήματα του Levi Strauss και του Humboldt.

Τέλος, προβάλλεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα η τελευταία ταινία του Βέρνερ Χέρτζογκ «Το Άγριο και Γαλάζιο Υπερέραν». Στην ταινία ο Χέρτζογκ χρησιμοποιεί μουσική και εικόνες και δημιουργεί ένα φανταστικό σενάριο όπου υποστηρίζει πως η απόδραση στο διάστημα είναι ανέφικτη. «Θα πρέπει λοιπόν να ξαναδούμε τη γη, τη μοναδική συλλογική μας περιουσία.»

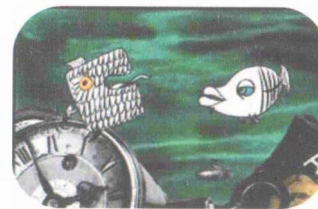
Στο διαγωνιστικό τμήμα ενδεικτικά σας αναφέρουμε τις ταινίες «Ο Ποταμός Κόνγκο» του Τιερί Μισέλ, ένα σκληρό και θεαματικό ταξίδι στην καρδιά της Μαύρης Αφρικής, οι «Δύο Αδελφές» της Γιάσνα Κραζινόβιτς, ένα δραματικό ντοκιμαντέρ για τη ζωή δυο νέων κοριτσιών που συμμετέχουν σε μια ομάδα ναρκαλιευτών στο Κόσοβο, και το πολυβραβευμένο «Κοιμισμένο Παιδί» της Γισμίν Κασσαρί, μια ταινία μυθοπλασίας για το δρόμο μιας γυναίκας που ζει την αναγκαστική εγκατάλειψη. Στην ίδια ενότητα θα προβληθούν και οι Ελληνικές ταινίες «Ο Θεός Είναι Αό-

ρατος Γιατί Είναι Μικροσκοπικός» του Θόδωρου Μαραγκού, μια ευαίσθητη όσο και οικολογική ματιά στην ιστορία της αγροτικής Ελλάδας και με παράδειγμα την ιδιαίτερη πατρίδα του τα Φιλιατρά, «Το Πήδημα Του Κατσοντώνη» και «Ο Μπάρμπα Λάμπρος» του Γιώργου Κολόζη, ένας φόρος τιμής στον τελευταίο σύγχρονο ήρωα των Αγράφων, «Τα Σαλιγκάρια της Λουλούς», του Παναγιώτη Φαφούτη για τον ρατσισμό στην αμύχανη Ελλάδα των μεταναστών, καθώς και το πρόσφατο ντοκιμαντέρ της Cinetic σε σκηνοθεσία της Νάνσυ Μπινιαδόκη, «Κηφισός - το Ποτάμι», που έγινε δρόμος ταχείας κυκλοφορίας και αγωγός λυμάτων. Άλλες ενότητες του Φεστιβάλ είναι το Ελληνικό Πανόραμα με ταινίες νέων δημιουργών και το Ενημερωτικό Τμήμα με ταινίες εκτός συναγωνισμού.

Συνδυάζοντας το τερπνό μετά του ωφελίμου

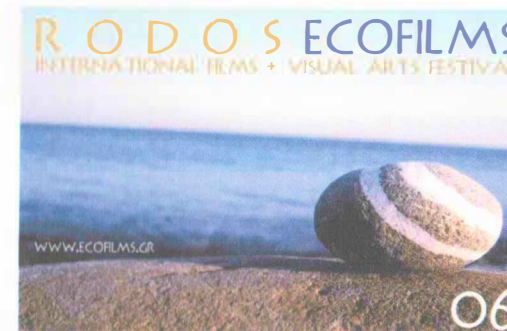

Το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου και Εικαστικών Τεχνών ECOFILMS θα πραγματοποιηθεί από 20 μέχρι 25 Ιουνίου στις αίθουσες του Δημοτικού Θεάτρου, του Εθνικού Θεάτρου και στον θερινό κινηματογράφο ΡΟΔΟΝ, όπως κάθε χρόνο, στην πόλη της Ρόδου. Στο πλαίσιο των προφεστιβαλικών εκδηλώσεων που έγιναν από τις 6 μέχρι τις 13 Απριλίου μαθητές του νησιού παρακολούθησαν ταινίες και δούλεψαν πάνω σε αυτές μέσω ενός εντύπου ειδικό σχεδιασμένου για παιδιά. Έπειτα κλήθηκαν να δημιουργήσουν δικά τους έργα —μικρές ταινίες και φωτογράφιση οικολογικών θεμάτων— με βάση την εμπειρία που αποκόμισαν.

Το πρόγραμμα προβολών του Φεστιβάλ περιλαμβάνει κινηματογραφικές ταινίες, ντοκιμαντέρ και μυθοπλασίας, με θέμα την οικολογία, πρωτότυπα οπτικοακουστικά έργα από όλο τον κόσμο, αφιερώματα και εκδηλώσεις.

Οι ταινίες διαγωνίζονται για τα διεθνή βραβεία του Φεστιβάλ που θα απονείμουν διεθνείς κριτικές επιτροπές και για τα δύο βραβεία κοινού που θα απονείμει η Κινηματογραφική Λέσχη Ρόδου.

Στο φεστιβάλ θα παραστεί ένας ζωντανός μύθος του

κινηματογράφου, ο 84χρονος Λιθουανός Τζόννας Μέκας. Οικολογικά, θα προσεγγιστεί το πρόβλημα των πυρηνικών με αφορμή τη συμπλήρωση 20 χρόνων από το δυστύχημα στο Τσερνομπίλ. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστεί σφιέρωμα στο θέμα, με ταινίες του σκηνοθέτη Γκούναρ Μπέργκνταλ, σε παγκόσμια φεστιβαλική πρεμιέρα. Μια από αυτές είναι η συνέχεια της ταινίας «Λουντμίλα», στην οποία ο σκηνοθέτης σκιαγραφούσε το πορτρέτο μιας γυναίκας που ζούσε και εργαζόταν στο εργοστάσιο. Στο πλαίσιο του φεστιβάλ θα παρουσιαστεί επίσης, η έκθεση πεπραγμένων από το πρώτο συνέδριο του Μεσογειακού Αντιπυρηνικού Παρατηρητηρίου, που θα γίνει τον Μάιο στην Ρόδο.

Στα Αντικύθηρα

Ο πρώτος ορνιθολογικός σταθμός

στην Ελλάδα

Του ΣΤΡΑΪΟΥ ΧΑΡΧΑΙΛΙΚΗ, υπεύθυνου Δημοσίων Σχέσεων Κοινότητας Αντικυθήρων

Η ιδέα έγινε επίσημη πρόταση το 1997. Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία πρότεινε στην Κοινότητα Αντικυθήρων τη δημιουργία στο νησί Επιστημονικού Σταθμού με σκοπό τη μελέτη της μετανάστευσης των πουλιών και των αρπακτικών, της ανσπαγωγής των ειδών που φωλιάζουν στο νησί αλλά και των θαλασσοπουλιών, τόσο στα Αντικύθηρα όσο και στις γύρω νησίδες.

Επίσης, σκοπός είναι και η φιλοξενία επιστημόνων περιβάλλοντος με διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο όπως τη μελέτη της βλάστησης του νησιού, της μετανάστευσης διάφορων θαλάσσιων θηλαστικών κ.ά.

Το 1997, η Κοινότητα Αντικυθήρων παραχώρησε στην Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ) το παλιό Δημοτικό Σχολείο του νησιού με σκοπό τη μετατροπή του σε Ορνιθολογικό Σταθμό. Η ΕΟΕ, με οικονομική χορηγία από το «Ίδρυμα Λεβέντη» προχώρησε στην εκ θεμελίων ανακαίνιση του παλαιού σχολείου και σήμερα ο χώρος αυτός δεν θυμίζει σε τίποτα το παρελθόν. Ένα πανέμορφο κτίριο, άψογα εναρμονισμένο με το φυσικό περιβάλλον και με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, είναι έτοιμο να δεχτεί επιστήμονες από την Ελλάδα και όλη την Ευρώπη.

Σύμφωνα με την ΕΟΕ, το νησί των Αντικυθήρων αποτελεί

σταυροδρόμι για πολύ μεγάλους αριθμούς μεταναστευτικών πουλιών, ενώ παράλληλα φιλοξενεί εκατοντάδες ζεύγη Μαυροπετρίτη ή Βάρβακα (*Falco eleosagae*) που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 10% του παγκόσμιου πληθυσμού και θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες αποικίες του είδους στον κόσμο. Επίσης, το νησί συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό από αρπακτικά πουλιά, και σε πληθυσμό και σε είδη, καθώς και πάνω από 200 είδη πουλιών. Κατά τη διάρκεια των μεταναστευτικών περιόδων το νησί δέχεται ένα τεράστιο αριθμό πουλιών. Το χειμώνα, μεγάλος αριθμός πουλιών ξεχειμωνιάζει στο νησί, ενώ πολλά επίσης είναι τα πουλιά που δέχεται σε περιόδους παρατεταμένης κακοκαιρίας. Έτσι, στα Αντικύθηρα υπάρχει μια μοναδική ευκαιρία να παρατηρηθούν συγκεντρωμένα αυτά τα πουλιά προτού σκορπίσουν ξανά και έτσι να υπολογιστεί σε γενικές γραμμές ο πληθυσμός τους. Η ΕΟΕ έχει θέσει ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για τις δραστηριότητές της στα Αντικύθηρα. Η πρώτη επίσημη αποστολή δακτυλιωτών πραγματοποιήθηκε στο νησί τον Μάιο 2003, ενώ έχουν προηγηθεί αρκετές μη επίσημες αποστολές από το 1992 μέχρι σήμερα. Τον Αύγουστο του 2003 έγινε η πρώτη παρουσίαση του Σταθμού στους κατοίκους του νησιού από τον ίδιο τον χορηγό, Τάσο Λεβέντη. Θα ακολουθήσει η ολοκλήρωση κάποιων παράλληλων υποδομών (αποθήκες, παρατηρητήρια για αρπακτικά, κ.λπ.).

Η ΕΟΕ προγραμματίζει ο Σταθμός των Αντικυθήρων να γίνει Εκπαιδευτικό Κέντρο Δακτυλιωτών, το πρώτο στην Ελλάδα και ένα από τα ελάχιστα στην Ευρώπη. Απαραίτητη είναι η δημιουργία υποδομών φιλοξενίας σε συνεργασία με την τοπική Κοινότητα, κάτι το οποίο ήδη προχωρά με γοργούς ρυθμούς. Από την αρχή λειτουργίας του Σταθμού, η ΕΟΕ θα έρθει σε επαφή με Ελληνικά και Ξένα Πανεπιστήμια για την αποστολή στο νησί διαφόρων επιστημόνων αλλά και φοιτητών.

Με παρότρυνση της ΕΟΕ προς το «Ίδρυμα Λεβέντη» θα καταβληθεί προσπάθεια για την ανασκαίνιση και αναστοίχιση παλαιών κτισμάτων του νησιού, χαρακτηριστικών της τοπικής αρχιτεκτονικής. Στη συγκεκριμένη προσπάθεια, πολύτιμη θα είναι και η βοήθεια της «Ελληνικής Εταιρείας», ενός μη κυβερνητικού οργανισμού που ασχολείται με την προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς (www.ellinikietairia.gr).

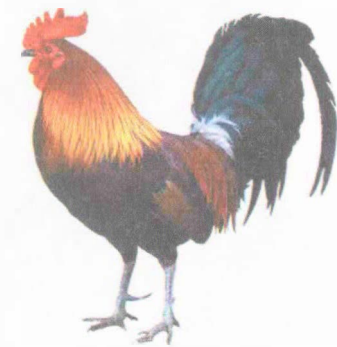
Το νησί έχει ενταχθεί στο Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών NATURA 2000 της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει χαρακτηριστεί σαν Ζώνη Ειδικής Προστασίας. Από την ΕΟΕ και το BirdLife International χαρακτηρίστηκε ως Σημαντική Περιοχή για το Πουλιά στην Ελλάδα, αλλά και πανευρωπαϊκά. Επίσης, το νησί είναι προτεινόμενος Τόπος Κοινοτικού Ενδιαφέροντος.

Ο Σταθμός αυτός είναι ο πρώτος στην Ελλάδα και ένας από τους σημαντικότερους της Ευρώπης και αυτό το γεγονός καθιστά την πρωτοβουλία αυτή της ΕΟΕ ιδιαίτερα σημαντική για το μέλλον του νησιού. Τα Αντικύθηρα θα μετατραπούν σε ένα πανευρωπαϊκό σημείο αναφοράς για τις περιβαλλοντικές επιστήμες. Παράλληλα, η ύπαρξη του Σταθμού θα τονώσει και την τουριστική δραστηριότητα και θα γίνει η αφορμή για τη διατήρηση των παραδοσιακών δραστηριοτήτων που υπάρχουν στα Αντικύθηρα (μελισσοκομία, αμπελουργία, κτηνοτροφία, κ.λπ.).

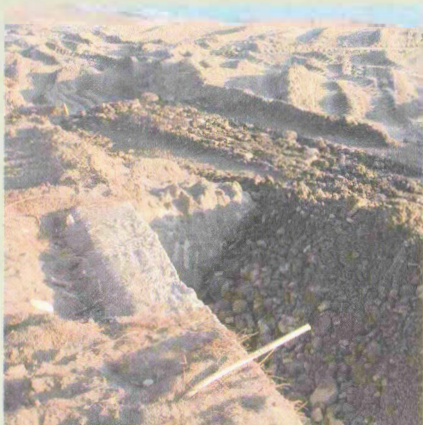
Δύο είναι οι κύριοι παράγοντες που επέβαλαν τη δημιουργία αυτού του σταθμού στα Αντικύθηρα. Σίγουρα ο ένας είναι η μελέτη και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος του νησιού, αλλά ο δεύτερος και σημαντικότερος είναι η συνέχιση της παρουσίας του ανθρώπου πάνω σε αυτό...

Για επικοινωνία: 6944 596 826

 <http://www.antikythira.gr>

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΙΓΙΑΛΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΠΥΡΓΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Η Οικολογική Παρέμβαση Ηρακλείου καταγγέλλει την αυθαίρετη και παράνομη εκτέλεση εργασιών εντός της οριοθέτησης του αιγιαλού στην περιοχή του Κόκκινου Πύργου του Δήμου Τυμπακίου.

Το τμήμα του αιγιαλού όπου εκτελούνται οι εργασίες βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Κόλπου της Μεσσαράς και μέσα στα διοικητικά όρια του Δήμου Τυμπακίου. Όπως και οι υπόλοιπες αμμώδεις ακτές του Κόλπου της Μεσσαράς, περιλαμβάνεται στις παραλίες ωτοκίας της Θαλάσσιας Χελώνας (*Caretta caretta*). Αποτελεί, επίσης, χώρο αναψυχής άρτιας αισθητικής για τους κατοίκους της περιοχής. Επιπλέον, η περιοχή αποτελεί τμήμα της Προτεινόμενης Περιοχής Κοινοτικού Ενδιαφέροντος με όνομα «Δυτικά Αστερούσια: από Αγιοφάραγγο έως Κόκκινο Πύργο» και κωδικό «GR4310004» του Δικτύου «Φύση - Natura 2000». Αυτό σημαίνει ότι δεν επιτρέπονται παρεμβάσεις μέσα σ' αυτή την περιοχή και οπωσδήποτε όχι χωρίς την άδεια των αρμοδίων αρχών και την υποβολή και έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

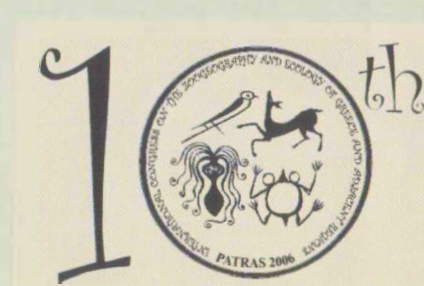
Από την πρώτη εβδομάδα του Απριλίου 2006 συγκεντρώνεται και επεμβαίνει καθημερινά στον αιγιαλό ένα μεγάλο πλήθος βαρέων μηχανημάτων. Το πεδίο κίνησης των βαρέων μηχανημάτων εντοπίζεται σε μια απόσταση περίπου είκοσι μέτρων από τη θάλασσα, εντός της οριοθέτησης του αιγιαλού. Απ' ό,τι φαίνεται, πρόθεση όσων διευθύνουν την όλη επιχείρηση είναι να κατασκευαστεί μια εκτενής επιμήκης ζώνη πλάτους περίπου 10μ, που ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί ως δρόμος παράλληλος με την ακτογραμμή.

Οι εργασίες έχουν ως αποτέλεσμα την καταστροφή των αμμοθινών, με τη ρίψη υλικών που αποσκοπούν στο μπάζωμα της περιοχής και με την επιχωμάτωση της άμμου. Είναι επίσης φανερό ότι εκτελούνται ταυτόχρονα και παράνομες αμμοληψίες.

Η Οικολογική Παρέμβαση Ηρακλείου απευθύνει έκκληση προς όλους τους αρμόδιους να διερευνηθούν οι καταγγελίες και να γίνουν όλες οι νόμιμες ενέργειες.

ΤΟ 10ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΖΩΟΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ Σ ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Με ειδικά θέματα ορνιθοπροστασίας στο 10ο Διεθνές Συνέδριο της Ελλάδας και των γειτονικών περιοχών οργανώνεται φέτος στην Πάτρα από την Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία σε συνεργασία με τον Τομέα Ζωολογίας του Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Πατρών, το διάστημα 26-30 Ιουνίου.

Η Οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου έκανε δεκτό το σχετικό αίτημα της Επιστημονικής Επιτροπής της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, για τη συνδιοργάνωση κάποιων ειδικών θεματικών ενοτήτων στο πλαίσιο του συνεδρίου.

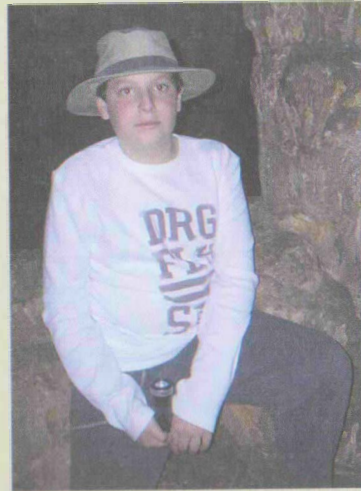
Πιο συγκεκριμένα προβλέπονται:

- Ειδική θεματική ενότητα αφιερωμένη στη μελέτη, προστασία και οικολογία της ορνιθοπανίδας και των βιοτόπων της
- Ειδική θεματική ενότητα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων προγραμμάτων Life τα οποία έχουν ως αντικείμενο τη διαχείριση ειδών και βιοτόπων, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ενημέρωσης της επιστημονικής κοινότητας για τις σχετικές δράσεις που εκπονούνται στη χώρα μας (εφόσον υπάρξει επαρκής συμμετοχή)
- Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, αφιερωμένη στις εξελίξεις σχετικά με την οικολογία και διατήρηση της ορνιθοπανίδας στη χώρα μας.

Η Επιστημονική Επιτροπή της ΕΟΕ προχώρησε στις παραπάνω προτάσεις, που έγιναν στο σύνολό τους αποδεκτές από την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου, υλοποιώντας το εκφρασμένο αίτημα αρκετών Ελλήνων ορνιθολόγων, που συμμετείχαν στο συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Οικολόγων το Νοέμβριο του 2004, για διοργάνωση συνεδρίου αφιερωμένου στην ελληνική ορνιθοπανίδα. Θεωρούμε ότι η συνεργασία με την ΕΖΕ, αποτελεί στην παρούσα φάση το προσφορότερο μέσο για την επίτευξη του στόχου της τακτικής διοργάνωσης σχετικών συνεδρίων στη χώρα μας.

Η επίσημη γλώσσα του συνεδρίου είναι η αγγλική. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο του συνεδρίου στη διεύθυνση <http://www.upatras.gr/zoogeography>

15Η ΜΟΝΟΠΑΤΑΔΑ

Η Εθελοντική Οργάνωση ΔΡΑΣ.Ε. που δραστηριοποιείται στο νομό Αττικής και σε θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, πραγματοποίησε την 15η επίσκεψη στον Υμηττό (Μονοπατάδα) την Κυριακή 9 Απριλίου 2006.

Η 15η Μονοπατάδα ξεκίνησε από τη Μονή Αγίου Ιωάννου Κυνηγού (Αγία Παρασκευή) και ολοκληρώθηκε μετά από περίπου τρεις ώρες αφού οι περιηγητές επισκέφτηκαν τη Σηλιά του Λιονταριού σε υψόμετρο 540 μέτρα και κατέγραψαν στοιχεία της χλωρίδας και της πανίδας του Υμηττού. (www.drase.gr)

ΞΗΡΙΑΣ: ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ

Ο Ξηριάς είναι ο χείμαρρος ανατολικά της Λαμίας και αποτελεί κυριολεκτικά τμήμα του δομημένου περιβάλλοντος της πόλης. Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει αρκετή συζήτηση: καταγγελίες, μελέτες από μηχανικούς και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Τι τελικά είναι ο Ξηριάς; Ένας «φτωχός συγγενής», εστία μόλυνσης και μια μόνιμη απειλή, ή ένα φυσικό οικοσύστημα, ανεκτίμητο δώρο της φύσης στην ευρύτερη περιοχή της Λαμίας; Η «Παρέμβαση Πολιτών Για Την Λαμία» καταγγέλλει κακοδιαχείριση του χείμαρρου και προτείνει λύσεις απευθυνόμενη προς το ΥΠΕΧΩΔΕ και το υπουργείο Οικονομικών με στόχο την αποκατάσταση του φυσικού οικοσυστήματος, ζητώντας να ληφθούν υπ' όψιν στη Μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου της Λαμίας που βρίσκεται σε εξέλιξη:

- Άμεση οριοθέτηση της κοίτης και της πλημμυρικής ζώνης του Ξηριά
- Απομάκρυνση των κατασπατητών, των εστιών μόλυνσης και των σκουπιδιών
- Μετεγκατάσταση του καταυλισμού των τοιγάνων, με την παράλληλη εξασφάλιση κατάλληλου χώρου
- Μελέτη για τη δημιουργία βοτανικού κήπου

- Μελέτη για την κατασκευή φραγμάτων ανάσχεσης και μικροφραγμάτων συγκράτησης φερτών υλών
- Μελέτη για την ανάδειξη και προστασία της ιστορικής Παλιάς Δεξαμενής της Λαμίας με δημιουργία κατάλληλου χώρου υποδοχής επισκεπτών και τη δημιουργία ειδικού «Πάρκου Ιστορίας του Νερού»
- Μελέτη για την κατασκευή μονοπατιών για πεζοπορία με την ταυτόχρονη ανάδειξη των παλαιών μονοπατιών και των νερόμυλων
- Πάγωμα των οικοδομικών αδειών στην περιοχή μέχρι να ολοκληρωθεί η οριοθέτηση του χείμαρρου.

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Στις 26, 27 και 28 Μαΐου 2006 θα πραγματοποιηθεί φέτος στην πόλη της Θήβας το 4ο Διεθνές Συνέδριο για την Βιολογική Γεωργία.

Το Συνέδριο το οποίο τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, διοργανώνουν οι παρακάτω φορείς:

- Ένωση Επαγγελματιών Βιοκαλλιεργητών Αττικής - Βοιωτίας
- Πόλις (μη κυβερνητική οργάνωση)
- Δήμος Θηβαίων

-ΔΗΘ - Οργανισμός Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών Προϊόντων

Σκοπός του συνεδρίου είναι να απευθυνθεί όχι μόνο στους βιοκαλλιεργητές, αλλά σε όλους — νέους και παλαιούς— αγρότες, αφού η ανάγκη και ο προσανατολισμός για παραγωγή ποιοτικών προϊόντων προκύπτει πλέον επιτακτικά.

Στο Συνέδριο έχουν κληθεί να συμμετάσχουν όλοι σχεδόν οι φορείς του χώρου, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, Ενώσεις βιοκαλλιεργητών, Εταιρείες παραγωγής και εμπορίας βιολογικών προϊόντων και εφοδίων, Διευθύνσεις Γεωργίας, Καταναλωτικές Οργανώσεις, IFOAM (Παγκόσμια Ομοσπονδία για τη Βιολογική Γεωργία).

Έχουν κληθεί επίσης η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και η ΤΕΔΚ Ν. Βοιωτίας.

Οι εισηγήσεις του Συνεδρίου θα καλύψουν θέματα Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (ΚΑΠ, ΚΥΑ, προτάσεις για αλλαγή του κανονισμού, διεθνής εμπειρία κ.λπ.) τις οποίες θα αναπτύξουν καταξιωμένοι επιστήμονες, πανεπιστημιακοί, εκπρόσωποι φορέων, επίτιμοι καλεσμένοι από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Επιμέρους θεματικές ενότητες του Συνεδρίου θα συμπεριλάβουν τρόπους και τεχνικές καλλιέργειας, λίπανσης, φυτοπροστασίας, κτηνοτροφίας κ.ά.

Παράλληλα με τη διεξαγωγή του Συνεδρίου θα πραγματοποιηθούν:

- Έκθεση βιολογικών εφοδίων με τη συμμετοχή εταιριών παραγωγής και εμπορίας βιολογικών εφοδίων και σκευασμάτων.

- Επισκέψεις σε βιολογικά αγροκτήματα, μονάδες συσκευασίας και τυποποίησης βιολογικών προϊόντων.

Περισσότερες πληροφορίες: Τηλ.: 22620.81181, 6944430279, email: biosterea@yahoo.gr & polisth@otenet.gr

2Η ΕΚΘΕΣΗ ECOLIFE 23 – 26 ΙΟΥΝΙΟΥ, Ο.Α.Κ.Α.

Μετά την επιτυχημένη 1η έκθεση οικολογικών προϊόντων που διοργάνωσε η εταιρεία PRINT ALL πέρυσι τον Ιούνιο στην «Αγορά» του Ο.Α.Κ.Α, με το σύνθημα «Η οικολογία στην καθημερινή ζωή», έρχεται η 2η έκθεση για να καθιερώσει πλέον το ECOLIFE ως θεσμό στα οικολογικά/περιβαλλοντικά δρώμενα, φιλοδοξώντας να καλύψει το κενό της ελλιπούς πληροφόρησης για τα ασφαλή προϊόντα αλλά και να αφυπνίσει «συνειδήσεις». Στην περσινή έκθεση συμμετείχαν 100 εκθέτες, ενώ οι επισκέπτες ξεπέρασαν τους 10.000.

Στον πραγματικό εξαιρετικό χώρο της «Αγοράς» του Ο.Α.Κ.Α. —στο μικρό (στέγαστρο) Καλατράβα όπως το λένε— παραγωγί, εισαγωγείς, έμποροι, εταιρείες παροχής περιβαλλοντικών υπηρεσιών, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, εκθέτουν τα προϊόντα τους και ενημερώνουν για τις δράσεις τους όλους όσοι θα βρεθούν στο Ο.Α.Κ.Α. από τις 23 έως τις 26 Ιουνίου. Καθώς οι διοργανωτές στοχεύουν στη μεγαλύτερη δυνατή ποικιλία προϊόντων και υπηρεσιών, ο επισκέπτης θα μπορεί να βρει στη φετινή έκθεση ό,τι μπορεί να φανταστεί στο χώρο της οικολογίας: προϊόντα και τεχνολογίες οικολογικής δόμησης, όπως οικολογικά χρώματα και δάπεδα, ηλεκτρολογικό υλικό χωρίς αλογόνα και υπηρεσίες βιοκλιματικού σχεδιασμού, καθαρές πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά συστήματα, γεωθερμικός κλιματισμός, καυστήρες βιομάζας κ.ά.), συστήματα και εταιρείες διαχείρισης αποβλήτων και απορριμμάτων, προϊόντα ευρείας κατανάλωσης (απορρυπαντικά, χαρτί, καλλυντικά, εναλλακτική ιατρική κ.ά.), καθώς και σχετικές εκδόσεις, εναλλακτικό τουρισμό και πολλές ακόμη υπηρεσίες.

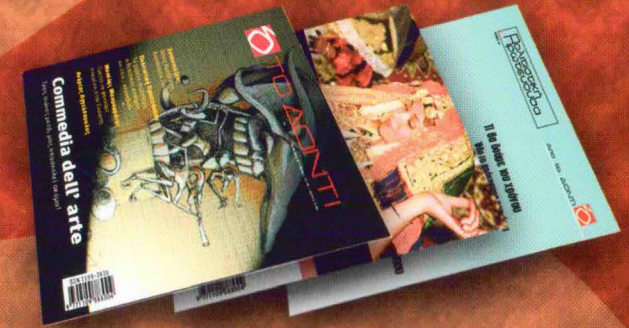
Η PRINT ALL, για τη διασφάλιση του φιλοπεριβαλλοντικού χαρακτήρα των προϊόντων και των υπηρεσιών, έχει αναπτύξει έναν κατάλογο κριτηρίων για τις διάφορες κατηγορίες προϊόντων, στηριζόμενη σε κανόνες και κριτήρια που προέρχονται από αναγνωρισμένους εθνικούς και διακρατικούς φορείς, και από ανεξάρτητους μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Με δεδομένα όλα αυτά και με πρόσθετο λόγο το πολύ φιλικό και ευχάριστο κλίμα που δημιουργούν τόσο οι διοργανωτές, όσο και οι εκθέτες και οι επισκέπτες, αξίζει σίγουρα τον κόπο να την επισκεφτείτε.

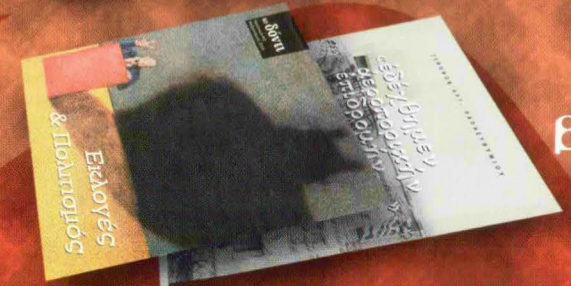
ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Μια ανάσα τέχνης και καλής ζωής από την Πάτρα για όλη την Ελλάδα

περιοδικά

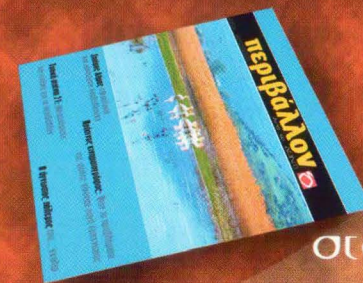
βιβλία

σεμινάρια
κινηματογράφου

αφιέρωμα
στο περιβάλλον

Στο ΔΟΝΤΙ, ο πολιτισμός, η εκπαίδευση, το περιβάλλον και οι νέες τεχνολογίες δημιουργούν ένα μοναδικό συνδυασμό!

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ
ΔΩΜΗΣΗ

ΚΑΘΑΡΗ &
ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

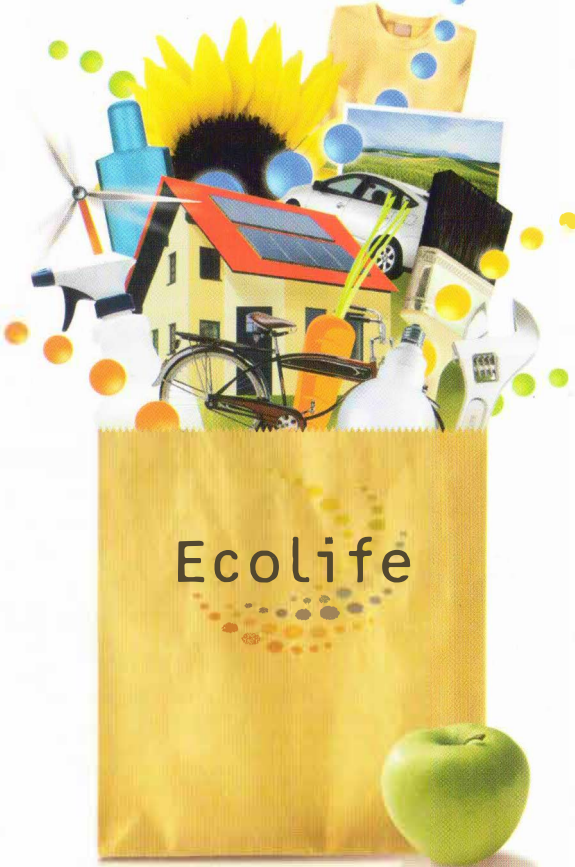

ΥΓΕΙΑ ΕΥΕΧΙΑ
ΟΜΟΡΦΙΑ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ &
ΥΓΙΕΙΝΕΣ

η μοναδική γενική έκθεση
προϊόντων και υπηρεσιών
φιλικών προς το περιβάλλον

2η έκθεση

Ecolife

η οικολογία
στην καθημερινή ζωή

...είναι πλέον επιτακτική ανάγκη.

Καθημερινά χρησιμοποιούμε εν αγνοία μας χιλιάδες βλαβερά προϊόντα που επιβαρύνουν σημαντικά την υγεία μας και την επιβίωση του πλανήτη μας, απλά και μόνο γιατί δεν γνωρίζουμε ποιά από αυτά είναι ασφαλής και πως θα τα προμηθευτούμε.

H Ecolife δίνει τη δυνατότητα:

- Στους ειδικούς να ενημερωσουν το κοινό
- Στο κοινό να ενημερωθεί και να επιλέξει

23-26 Ιουνίου
«Αγορά», Ο.Α.Κ.Α.

οργάνωση έκθεσης: PRINT ALL ΕΠΕ

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΟΙΚΟ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ

GREENPEACE

BRITISH COUNCIL

GREENPEACE • WWF • ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΚΚΥΚΛΩΣΗΣ • ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΡΑΓΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ • ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟ-ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΡΑΓΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΚΡΑΤΕΙΑΣ • BRITISH COUNCIL • ΠΕΡΙΒΑΛΚΟ ΒΙΟΡΑΦΑ • ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΡΑΞΙΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ • ΕΝΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΓΙΑ ΑΚΩΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (ΕΒΗΕ) • ΒΙΟΕΛΛΑΣ • ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΒΟΛΑΪΚΩΝ (ΣΕΦΟ) • ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΒΙΟΚΑΛΙΕΡΓΗΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ • ΜΙΚΤΥΦΩΣΕΩΣ ΟΙΟΣΟΣ • ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΗΣ ΉΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ • ΑΡΚΗΙΟΥΡΟΣ • ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣΤΡΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΩΝ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ • ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

• ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 58 • Τ.Κ. 106 81 ΑΘΗΝΑ

• ΤΗΛ: 210 3845 344 • FAX: 210 3807 253 • e-mail: info@ecolife.gr

www.ecolife.gr